

กระโถนข้าวธรรมาสน์

ฉบับที่ ๔๓ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

๑๐. สังฆานุสติ

ความจริงการที่วัดมีงาน มันเป็นการทดสอบอารมณปฏิบัติของเราได้ดีที่สุด ว่าสิ่งทั้งหมดที่เราทำมา มันใช้ประโยชน์ได้จริงแค่ไหน ? สมัยหลวงพ่อกำลังเสียงหายาก มันมีแต่เครื่องเล่นแผ่นเสียงที่เป็นแผ่นครึ่ง

หลวงพ่อกำลังขนาดลงทุนซื้อเครื่องเสียง แล้วยกให้ห้องข้าง ๆ ไป ในเมื่อมีเครื่องมีแผ่น มันก็เปิดกันดังสนั่น แล้วหลวงพ่อก็นั่งภาวนา ท่านอยากรู้ว่า สามารถที่จะสู้กับเสียงได้จริงๆ หรือเปล่า

พอภาวนาอารมณใจเริ่มทรงตัวเป็นปฐมฌาน จิตกับประสาทมันเริ่มแยกจากกัน สิ่งต่าง ๆ ที่กระทบทางตา ทางหู ทางจมูก มันเริ่มไม่สนใจ จิตมันจดจ่ออยู่กับลมหายใจ ถ้าทรงฌานสูงขึ้นไปกว่านั้น ตั้งแต่ฌานสอง ฌานสาม ขึ้นไป เสียงมันเบาลงแทบจะไม่ได้ยินเลย

ถ้าถึงฌานสี่นี้เสียงมันดับสนิท ไม่รับรู้อาการภายนอก เมื่อซื้อให้มันเครื่องหนึ่ง สามารถสู้ได้แน่ ก็ซื้อให้อีกเครื่องหนึ่ง ให้ห้องข้าง ๆ ตอนแรกซื้อให้ห้องทางซ้าย แล้วก็ซื้อให้ห้องทางขวา ให้มันเปิดแข่งกัน แล้วท่านก็ภาวนา ปรากฏว่าสู้ได้สบายมาก

สมัยผมเข้าเวรอยู่หน้าห้องหลวงพ่อกับที่วัดท่าซุง ผมก็ซื้อเทปมาเปิดฟัง เทปเพลงโดยเฉพาะเพลงเพราะๆ ที่ผมชอบ ในชีวิตผมชอบเสียงผู้หญิงไม่กี่คน อย่างของวงจันทร์ ไพโรจน์ ผ่องศรี วรนุช ลัดดาวัลย์ ประวีตวิงส์ หรือสุนทรี เวชานนท์

ตอนสมัยเป็นฆราวาส เสียงพวกนี้มันจะติดใจผมมาก พอบวช

เข้ามาก็รู้ว่าการที่เราจะละ จะตัดอะไรบางอย่าง มันไม่ใช่หนีมัน แต่ต้องวิ่งไปชนกับมัน ผมก็ซื้อเทปมา แล้วก็เปิดฟังหน้าห้องหลวงพ่อนั้นแหละ เป็นคนอื่นเปิดเทปในนั้น โคนตึกบาลแยก

แต่ผมเปิดฟังหลวงพ่อกับว่าสักคำ เพราะท่านรู้ว่าเรากำลังสู้กับตัวเอง เพลงที่เราชอบ เสียงที่เราชอบ ถึงเวลาเราสามารถรักษาอารมณให้ทรงตัวอยู่ได้มั๊ย ? ไหมๆ มันก็ไหลตามไป เผลอหน่อยเดียว ไปตั้งเครื่องก่อนเพลง

ก็ตั้งหน้าจับอารมณภาวนากันใหม่ รูป รส กลิ่น เสียงสัมผัสที่เราชอบ จิตมันจะเคลื่อน จะคล้อยตามไปได้ง่าย สติสมาธิต้องทรงตัวจริงๆ ต้องจดจ่ออยู่แต่เฉพาะหน้าจริง ๆ พอสู้กันตรงนั้น

จนกระทั่งผมมั่นใจว่า ยิ่งไงก็จะไม่แพ้เสียงนี้แล้ว ก็ปรากฏว่าพอได้ออกไปรูดงค์ ได้ลองของ จุดที่ไปก็คือบ้านกะเหรี่ยงตะเพินดี มันสูงจากระดับน้ำทะเล พันสองร้อยกว่าเมตร อากาศเดือนเมษามันหนาวพอ ๆ กับคอยอินทนนท์เลย

ผมไปพักที่นั่น ปรากฏว่ามันเป็นงานประจำปีของเขา ความที่ชาวบ้านเขาหวังดีกลัวเราจะหนาว เขาก็นิมนต์ผมเข้าไปพักในห้องเครื่องไฟ เพราะว่ามันเป็นรั้วรอบขอบชิด เขาต้องทำแข็งแรง กันคนขโมย มันก็เลยพลอยกันลมหนาวลมร้อนได้สบายด้วย

คราวนี้มันเป็นงานประจำปี คนทั้งหมดบ้านเขาต้องใช้ไฟฟ้า มันนิมนต์พระอยู่กับเครื่องไฟ แล้วมันก็ติดเครื่องด้วย ปรากฏว่าผมหลับสบายไม่รู้เรื่อง ไม่ถึงเวลามันไม่ตื่น เพราะว่าพอภาวนาไป ภาวนาไป หูมันดับ มันไม่รับรู้อาการภายนอก ก็เลยเป็นการทดสอบที่ดีที่สุด

เมื่อคืนนี้พวกคุณทั้งหมด ส่วนใหญ่แล้วที่รักษากำลังใจไม่ได้

เพราะว่าคุณไปใส่ใจในเสียง การที่คุณไปใส่ใจในเสียง ก็คือคุณไปสนใจในมัน ฟังแล้วก็คิดตาม คล้อยตาม เราชอบ เราไม่ชอบ หรือเนื้อหามันจะเป็นอย่างไร

ใจคุณส่งออกไป สนใจกับมัน เสียงมันก็มีอิทธิพล คุณเลยนอนไม่หลับ ถ้าหากว่ากำลังใจทั้งหมด ความรู้สึกทั้งหมดของคุณ อยู่เฉพาะหน้า อยู่กับลมหายใจเข้า อยู่กับลมหายใจออก หายใจเข้า ผ่านจมูก ตามตุลลงไป ผ่านกึ่งกลางอก ตามตุลลงไป ลงไปสู่ที่ท้อง หายใจออก จากท้อง ผ่านกึ่งกลางอก ไปสุดที่ปลายจมูก

ถ้ากำลังใจของเราอยู่อย่างนี้ หรืออยู่กับภาพพระ หายใจเข้า ให้ภาพพระไหลตามลมหายใจเข้าไป ภาพพระองค์เล็ก ๆ ไหลลงไปสู่ที่ท้อง หายใจออก ภาพพระไหลตามลมหายใจออกมา ขึ้นไปอยู่บนศีรษะ เป็นองค์ใหญ่

ถ้าคุณสนใจอยู่แค่นี้ เสียงจะทำอะไรคุณไม่ได้ แต่คราวนี้เราไปสนใจกับข้างนอกมันมากกว่า เสร็จแล้วก็ยังไปปรุงไปแต่ง ด้วยการที่เอาตัวกูของกูเป็นที่ตั้ง คือมานะถือตัวถือตนว่ากูปฏิบัติดี ไ้พวกนั้นมันระยำ

ถ้าเราคิดอย่างนี้มันใช้ไม่ได้ คนเราทุกคน สรรพสัตว์ทั้งหมด ไม่มีใครดี ไม่มีใครเลว มีแต่คนกำลังเป็นไปตามกรรมเท่านั้น การสมมติคำว่าดี คำว่าเลวขึ้นมา เพื่อที่เราจะแยกแยะได้สะดวกเท่านั้น ไม่ใช่สมมติขึ้นมาแล้ว ให้เราไปแบกมัน

บุคคลที่ทำดีตามคำสอน ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การกระทำของเขาทำให้เขาตกอยู่ในกระแสสีขาว มันจะไหลทวนกระแสโลก ขึ้นไปสู่ข้างบนอยู่เสมอ ไปสู่ภพภูมิที่สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป

บุคคลที่กระทำสิ่งที่คัดค้านคำสอน ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาตกอยู่ในกระแสสีดำ พาไหลลงอยู่ตลอดเวลา ลงไปสู่ความเป็นสัตว์นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน มีแต่ความทุกข์อยู่ตลอดเวลา

สิ่งที่เขาทั้งหลายเหล่านั้นทำ เขาคิดว่าดี เขาจึงทำ ในเมื่อเขาคิดว่าดี เราเองเห็นว่ามันไม่ดี ก็แสดงว่าเราต้องคุ้นเคยกับความไม่ดีนั้นมาก่อน เราต้องเคยกระทำความไม่ดีนั้นมาก่อน

เมื่อเราทำมาแล้ว เราก้าวพ้นมาแล้ว เราเห็นทุกข์เห็นโทษของมันแล้ว บุคคลอื่นมากระทำความผิดนั้น มารับช่วงสิ่งนั้นจากเราก็แปลว่าเขาคือทายาท คือผู้รับมรดก เท่ากับเป็นลูกเราหลานเรานั่นเอง

ในเมื่อลูกหลานเราตกอยู่ในความทุกข์ความลำบาก เราจะไปโกรธลูก โกรธหลาน ไม่พอใจในลูก ในหลาน หรือว่าควรจะมีเมตตา สงสารเขา เราควรจะมีเมตตาต่อเขาดี

ตั้งใจว่าเมื่อใดก็ตาม ที่เขารู้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่วอย่างชัดเจน ถ้าเขาต้องการความช่วยเหลือ เราจะยื่นมือไปช่วยเขา แต่ถ้าขณะจิตที่เขายังมีติดบอดอยู่ เราไม่สามารถจะช่วยเหลือเขาได้ ไม่สามารถจะแนะนำเขาได้ เราก็ควรจะเกิดความเวทนาสงสารเขา ปรรณนา จะให้เขาพ้นทุกข์

สิ่งที่เขาทำ เขาเห็นว่าดี เขาจึงทำ เมื่อเขาเห็นว่าดี เขาจึงทำ โดยที่ไม่รู้ว่าความดีที่แท้จริงเป็นอย่างไร เขาน่าสงสารเพียงไหน ถ้าเรารู้จักคิด รู้จักพิจารณา รู้จักนำเอาพรหมวิหาร ๔ มาประกอบ รู้จักการให้อภัย เราก็ไม่ต้องเก็บเอาอารมณ์รัก โลภ โกรธ หลง มาอยู่ในใจของเรา

เขาทั้งหลายเหล่านั้น ยังเป็นผู้ที่อ่อนด้อยกำลังของความคิด ไม่รู้ว่าความดีที่แท้จริงเป็นอย่างไร เขายังต้องอาศัยสิ่งภายนอกมา กระตุ้น สิ่งภายนอกที่กระตุ้นทางตา ได้เห็นแสงเห็นสีต่างๆ ที่สวยงาม พอกพอใจของเขา

ได้ยินเสียงบรรดาคนตรีต่าง ๆ ที่เป็นทีพอกพอใจของเขา ได้กลิ่นที่มันหอมชื่นใจตามที่เขาปรารถนา ได้รสที่มันอร่อยตามที่ เขาต้องการ ได้สัมผัสที่มันอ่อนนุ่มตามที่เขาปรารถนา

แล้วเขาก็เก็บทุกสิ่งทุกอย่างเข้ามาในใจ เมื่อเก็บเข้ามาในใจ กำลังใจมันยินดีกับสิ่งนั้น ก็เกิดความปลาบปลื้ม เกิดความปิติขึ้น ชั่วครั้งชั่วคราว โดยที่ไม่รู้เสียด้วยว่าความปิตินั้นเกิดจากอะไร

ในเมื่อเกิดความปิติความยินดีขึ้นมา รู้สึกว่าตัวเองมีความสุข เมื่อห่างสิ่งนั้นมาไม่มีการกระตุ้น ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจเหมือนเดิม ก็รู้สึกว่าคุณขาดความสุข หงุดหงิด กลัดกลุ้ม กระวนกระวายใจ

เขาก็จำเป็นต้องเดินไปหาสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นอีก เพื่อที่จะกระตุ้น ตัวเองขึ้นมา สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ก็เลยมารุมล้อมรอบข้างของเราอยู่ กลายเป็นกระแสการทดสอบเรา ว่าเราเองที่ตั้งใจจะละ เราละมัน ได้เท่าไร

เราเองมาตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติความดี เมื่อก้าวถึงความสุข ความเยือกเย็นใจ ก็รู้ว่า นี่เป็นความสุข ความเยือกเย็นใจจริงๆ ต้อง สร้างมันขึ้นมาในใจของเรา ไม่สามารถที่จะไปกระตุ้นด้วยสิ่งภายนอกได้ เพราะการกระตุ้นเร้าจากสิ่งภายนอกนั้น มันเป็นแค่ชั่วคราว

ชั่วคราว แต่ถ้าเราสร้างให้มันมีอยู่ในจิตใจของเรา มันจะเป็นความสุข ความปิติ ความสงบเยือกเย็นที่ยั่งยืนแท้จริง

เรารู้ว่าสิ่งนี้ดีแน่ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี หลวงปู่ หลวงพ่อก็ดี สั่งสอนเรามา เราทำแล้ว เราเห็นผลแล้วว่าดี เราก็กทำสิ่งนี้

ส่วนคนทั้งหลายทั้งปวง ที่เขามาสนุกกับสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องกระตุ้น ทางหู ทางตา ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย โดยที่ไม่ใช่เสริมสร้างขึ้นภายในใจ อย่างพวกเรา เขาก็เห็นว่าดี ต่างคนต่างทำในสิ่งที่ตัวเองเห็นว่าดี ดังนั้นจึงไม่มีใครผิด ไม่มีใครถูก มีแต่คนที่กำลังเป็นไปตามกรรม

เรารู้เลยว่าเขาอยู่ในสถานะที่กำลังไหลลงต่ำ กำลังไหลลงไปหา ความทุกข์ที่มากขึ้น มากขึ้น ทับถมพูนทวีขึ้นทุกที สร้างความทุกข์ยาก ลำบาก ทำให้ต้องเวียนตายเวียนเกิดนับชาติไม่ได้ เราควรจะไปใครหรือ ควรจะให้ภัยเขา ?

ตัวเราเองทำความดี ก็ไม่ได้หมายความว่า เราทำดีเพราะอยากดี แต่ที่เราทำดีเพราะรู้ว่าสิ่งนี้ดีเราจึงทำ ก็อย่าเอาตัวมานะ ถือตัวถือนอน ไปคิดว่าเราดี เขาเลว พยายามมองให้เห็นว่า ทุกคนล้วนแล้วแต่เป็นเพื่อน ทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เช่นเดียวกับเราทั้งหมด

ตราบไต่ที่เขายังไม่รู้ทุกข์ที่แท้จริง ยังไม่ตื่นนอนให้พ้นทุกข์ เขาก็ ยังจ่อมจมอยู่กับความทุกข์เช่นนั้น เขาทั้งหลายเหล่านั้นน่าสงสาร อย่างยิ่ง ดังนั้นจึงสมควรให้ภัยเขา

ตั้งกำลังใจของเราอยู่เฉพาหน้า อยู่กับลมหายใจเข้าออก อยู่กับ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา อยู่กับความรู้สึกที่หวังดี ปรารถนาดี รักเขา เสมอตัวเรา สงสารปรารถนาให้เขาพ้นทุกข์ ถ้าหากว่าเขาทำความดีได้

เราก็พลอยยินดีเมื่อเขาอยู่ดีมีสุข

แต่ถ้าไม่สามารถช่วยเหลือสิ่งใดได้ เพราะกระแสโลกมันแรงเกินไป เราก็ต้องปล่อยวาง รักษาใจให้เป็นอุเบกขา ไม่หวั่นไหวกับสิ่งกระทบต่าง ๆ ถึงจะเรียกได้ว่าเราเป็นพระโยคาวจร คือเป็นผู้สอนตน เป็นผู้ปฏิบัติตน ตามคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อก้าวไปสู่การพ้นทุกข์

โอกาสที่เราจะมีเครื่องทดสอบแบบนี้ไม่ใช่จะหาได้ง่าย ๆ เราอยู่ปีหนึ่งเต็ม ๆ เราถึงจะเจอครั้งหนึ่ง เมื่อมีเครื่องทดสอบที่ดีแบบนี้ ถ้าเราไปยินร้าย คือไปโกรธ ไปขุ่นเคืองมัน ก็แปลว่าเราสอบตก กำลังใจของเรายังใช้ไม่ได้

พยายามตั้งกำลังใจของเรา ให้รวมตัวอยู่กับอารมณ์เฉพาะหน้า ให้อยู่กับลมหายใจเข้าออก ให้อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้อยู่กับพระนิพพาน ที่สิ่งอื่นใดของเราไม่มีนอกจากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

สิ่งที่จะเป็นเครื่องยึด เครื่องเกาะ ให้เราพ้นจากวิญญูะสงสาร อันหนักล้นนี้ ไม่มีอะไรดีไปกว่าพระนิพพาน ดังนั้นให้กำลังใจของเรา อยู่กับพระพุทธเจ้า ให้กำลังใจของเราอยู่กับพระธรรม ให้กำลังใจของเราอยู่กับหลวงปู่ หลวงพ่อ

ครั้งก่อนๆ เราเรียนเรื่องพุทธานุสติ ธัมมานุสติมาแล้ว คราวนี้ ก็มาถึงเรื่องของสังฆานุสติ การระลึกถึงพระสงฆ์ ไม่ใช่แค่นี้ถือว่าเป็น หลวงปู่องค์นั้น เป็นหลวงพ่อก็คือ แต่ให้ดูปฏิปทาการปฏิบัติของท่าน ว่าหลวงปู่องค์นั้น ท่านปฏิบัติของท่านอย่างไร สร้างกาย วาจา

ใจของท่านอย่างไร ท่านถึงได้ยกตนขึ้นเป็นกัลยาณชน เป็นพระอริยะชน จนกระทั่งเป็นพระอรหันต์เข้าสู่พระนิพพาน หรือเป็นพระโพธิสัตว์ ตรัสรู้ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้

พิจารณาดูตามประวัติ ของพระเถระสมัยพุทธกาลก็ได้ อย่าง พระสารีบุตร เป็นผู้ที่เลิศด้วยปัญญา ไม่มีผู้ใดปัญญาเหนือกว่า นอกจาก สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น พระสารีบุตรนอกจากเลิศด้วยปัญญาแล้ว ยังเป็นผู้ก่อปรด้วยความกตัญญูอย่างยิ่ง

ถ้าท่านทราบว่าพระอัสสชิ พระอรหันต์หนึ่งในปัจจุวัคคีย์ อยู่ในทางทิศไหน ท่านจะนอนหันศีรษะไปทางทิศนั้น คือแสดงความเคารพผู้เป็นบูรพาจารย์คนแรก ที่นำธรรมมาให้ท่าน ว่าไม่ว่าอาจารย์ อยู่ทางด้านไหน ท่านจะไม่หันเท้าไปทางนั้น ท่านก็จะนอนหันศีรษะไปทางที่พระอัสชิอยู่ตลอดเวลา

เมื่อราชพราหมณ์ ซึ่งเป็นพราหมณ์แก่ยากจน ปรารถนาการบวช ไม่มีใครรับรองให้ เพราะว่าคิดว่าหลวงตาแก่ ๆ บวชเข้ามาก็เอาดีไม่ได้ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ใครรู้จักคุณของพราหมณ์นี้บ้าง พระสารีบุตรกล่าวว่า ท่านรู้จักคุณของพราหมณ์นี้

ท่านเคยบิณฑบาต แล้วราชพราหมณ์ ใส่ข้าวให้หนึ่งทัพพี พระพุทธเจ้าจึงกล่าวว่า ดีแล้ว..สารีบุตร เชอจงให้การอุปสมบทแก่ ราชพราหมณ์นี้เถิด พระสารีบุตรอุปสมบท คือบวชให้ราชพราหมณ์ ด้วยจิตกตัญญูต่อข้าวหนึ่งทัพพี

แล้วเราก็ได้พระอรหันต์ชัณนาสพ คือพระราชเถระ ที่เป็นหลวงตา ที่ว่านอนสอนง่ายที่สุดในโลก แม้กระทั่งพระใหม่ที่เพิ่งบวช กล่าวตักเตือน

ท่านก็น้อมรับ กลายเป็นพระผู้เลิศในทางอ่อนน้อมถ่อมตน กลายเป็นพระผู้เลิศในทางว่านอนสอนง่ายขึ้นมา

วาระสุดท้ายของชีวิต พระสารีบุตรท่านเป็นโรคกระเพาะทะลุ ถ่ายเป็นโลหิตเป็นกระโถน ๆ รู้ว่าตัวเองถึงเวลานิพพานแล้ว ไปกราบทูลลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลาแล้วไปไหน ?

ท่านไปชวนน้อง ๆ ของท่าน คือ ท่านอุปเสนะ ท่านจาลา ท่านอุปจาลา ท่านสีสุปจาลา ท่านจุนทะ ท่านเรวัตตะ กลับไปบ้านไปสงเคราะห์แม่

ถ้าหากว่าท่านไม่มีจิตกตัญญู คิดว่าตัวเราพ้นแล้ว คนอื่นเป็นอย่างไรก็ช่าง แม่ของท่าน ซึ่งมีลูกเจ็ดคน เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด แต่ตนเองเป็นมิจฉาทิฐิ ก็จะตกอบายภูมิ อย่างที่ไม่สามารถจะแก้ไขได้

ท่านป่วยหนัก จนกระทั่งใกล้จะนิพพานแล้ว ก็ยังกลับไปเทศน์สงเคราะห์แม่ จนกระทั่งแม่ของท่านเป็นพระโสดาบัน เมื่อแม่เป็นพระโสดาบัน รู้ว่าลูกคือพระสงฆ์ มีคุณความดีขนาดไหน ลูกก็หมดลมหายใจพอดี นี่คือพระสารีบุตรมหาเถระเจ้า ผู้เป็นอัครสาวกเบื้องขวา ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ประกอบด้วยปัญญา ในบรรดาสาวกทั้งปวง ไม่มีปัญญาผู้ใดยิ่งไปกว่าท่านอีก

ในความกตัญญูกตเวที ต่อครูบาอาจารย์ กตัญญูกตเวที ต่อผู้ที่เลี้ยงดูตนมา กตัญญูกตเวที ต่อบิดามารดา คิดว่าท่านก็ไม่เป็นรองใคร เราคิดถึงตรงจุดนี้ คุณของพระสงฆ์ตรงจุดนี้ แล้วก็ตั้งหน้าตั้งตาทำตาม ทำให้ได้

เราจะได้เป็นสุปฏิปันโน ภควโต สาวกสังโฆ เป็นสงฆ์สาวกขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาค ที่ปฏิบัติดีแล้ว อุชุปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติตรง

ตามคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ญายปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติถูกต้องตามธรรม ยังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้เจริญรุ่งเรืองแผ่ไพศาลออกไป

สามจีปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติโดยชอบแล้ว คือปฏิบัติดี ปฏิบัติตรงต่อพระนิพพาน ปฏิบัติสมควรแก่การเป็นปูชนียบุคคล

ปฏิบัติสมควรต่อการที่ผู้อื่นเคารพกราบไหว้ ปฏิบัติสมควรแก่การที่ผู้อื่นให้การอนุเคราะห์สังเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่

หรือเราจะนึกถึงพระเถระรูปอื่น ๆ อย่างพระมหาโมคคัลลานะเถระเจ้า เป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้าย ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้เลิศด้วยฤทธิ์ สามารถเผยแผ่พระศาสนา ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้กว้างไกลไปในชมพูทวีป

เป็นผู้ที่มีปกติ ไปนรก ไปสวรรค์ ไปพรหม ไปนิพพาน พบผู้ใด ทำความดีอย่างไร ได้เป็นเทวดาอย่างไร เป็นนางฟ้าอย่างไร เป็นพรหมอย่างไร ก็นำมาประกาศต่อมหาชน เพื่อให้คนเหล่านั้นได้ทำตาม

เห็นคนลงนรกเพราะทำความชั่วอย่างไร ก็นำมาประกาศต่อมหาชน เพื่อให้เขาเหล่านั้น จะได้ไม่กระทำความชั่วนั้น ๆ

หรือว่าอย่าง**พระอัญญาโกณฑิยาเถระ** พระอรหันต์องค์แรกของโลก ที่เป็นสาวกอรหันต์ หลังจากที่อยู่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว เสด็จไปโปรดสงเคราะห์ ท่านและคณะ

ท่านมีดวงตาเห็นธรรม กลายเป็นพระภิกษุสงฆ์องค์แรก ในพระพุทธศาสนา เป็นผู้เลิศทางรัตตัญญู คือมีประสบการณ์มาก เพราะว่าบวชเป็นพราหมณ์มา ตั้งแต่หนุ่มจนแก่ ท่านมีความดีอย่างไร เราดูตรง

ท้ายสุดก็มรณภาพ ท้ายสุดก็ไปพระนิพพาน

พระผู้ทรงความดีขนาดนั้น ก็ไม่มีใครอยู่ยงดำรงชั้นนี้ ล้วนแล้วแต่ตายหมดทั้งสิ้น เราเองก็ต้องตาย ตายแล้วถ้าเราก็คงเกิด ก็ทุกข์อีก

ดังนั้น เราไปนิพพานดีกว่า ก็เอาจิตเกาะพระนิพพานไว้ดังนี้ แล้วพยายามรักษาอารมณ์ที่สุข ที่เยือกเย็นนี้ ไว้อยู่กับเราให้นานที่สุดในอนาคตเราก็จะเข้าถึงความพ้นทุกข์เช่นเดียวกับท่านเช่นกัน

คราวนี้ ให้ทุกคนคลายกำลังใจออกมาบ้าง อย่างระมัดระวัง รักษา ประคับประคองกำลังใจเอาไว้ เพื่อเราจะได้ทำหน้าที่ของเรา ต่อไป

พระครูธรรมธรเล็ก สุขุมมพญญู
วันเสาร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๗

งานบวงสรวงหล่อสมเด็จองค์ปฐม วัดพระธาตุดอยกวางคำ

๑๑. เทวดานุสติ

ขอให้ทุกคนจับภาพพระ พร้อมกับลมหายใจเข้าออกเป็นปกติ เรื่องของภาพพระ จัดเป็นพุทธานุสติกรรมฐาน โดยเฉพาะถ้าเรานึกอยู่เสมอว่า พระพุทธเจ้าอยู่บนพระนิพพาน ก็เป็นวิปัสสนานุสติกรรมฐานไปด้วย

ส่วนเรื่องของลมหายใจเข้าออก เป็นพื้นฐานของกรรมฐานทั้งหมด เป็นเครื่องสร้างสติของเราให้สมบูรณ์ เพราะฉะนั้น ทุกครั้งเราจะทิ้งลมหายใจเข้าออกไม่ได้ ทิ้งเมื่อไร กรรมฐานทุกกองมันจะไม่ทรงตัว

เรื่องของภาพพระ กับลมหายใจเข้าออก ให้ถือเป็นพระวินัยประจำตัวไปเลย คือเป็นเรื่องที่เราจำเป็นต้องทำ จะมากจะน้อยก็ตาม ในแต่ละวัน ต้องนึกถึงให้ได้ ต้องการภาพพระแบบไหน ลักษณะไหน แล้วแต่เราชอบ

ส่วนลมหายใจเข้าออก ถ้าเรามีความคล่องตัว มันจะกระโดดข้ามชั้น ฟอนึกบีบ มันจะวิ่งไปสู่จุดที่เราเคยชิน คืออารมณ์ฌานระดับต่างๆ ไปเลย ถ้าไม่สามารถจะทำอย่างนั้นได้ ก็ให้เริ่มต้นจับลมหายใจเข้าลมหายใจออก

ใช้ความรู้สึกตามดูลม ว่ามันผ่านจมูก ผ่านกึ่งกลางอก ลงไปสุดที่ท้อง ออกจากท้อง ผ่านกึ่งกลางอก มาสุดที่ปลายจมูก ตามความรู้สึกของเราอยู่เช่นนี้ ถ้าจิตมันละเอียดจริงๆ มันจะรู้ลมได้ตลอด โดยไม่ต้องไปกำหนดฐานเลย

ลมหายใจไหลเข้า รู้ไปตลอดสาย ลมหายใจไหลออก รู้ไปตลอดสาย ถ้าหากว่ารู้แบบนี้ ก็แปลว่า จิตของเราทรงเป็นฌานอัตโนมัติแล้ว

ถ้ากำลังมันสูงมากขึ้น มากขึ้น ลมหายใจเข้าออกของเรา บางทีมันจะสว่างตลอดไปถึงข้างใน

มันสว่างตลอดเส้นทางที่ลมเข้าไป สว่างตลอดเส้นทางที่ลมออกมา ดังนั้น ให้กำหนดความรู้สึกอยู่เฉพาะหน้า ตั้งใจดูตามลมพร้อมกับภาพพระหายใจเข้า ภาพพระไหลตามลมเข้าไปสุดที่ท้อง หายใจออก ภาพพระไหลตามลมออกมา ให้ท่านไปอยู่บนศีรษะก็ได้

หายใจเข้า ภาพพระเล็กลง ไปอยู่ที่ท้อง หายใจออก ภาพพระใหญ่ขึ้น ไปอยู่เหนือหัวของเรา เมื่อภาพพระชัดเจนแจ่มใส สมบูรณ์แล้ว อย่าลืมแผ่เมตตา ไปสู่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้เป็นปกติ

เมตตาพรหมวิหาร จะหล่อเลี้ยงจิตใจของเราให้เยือกเย็น ทำให้กรรมฐานทรงตัว ไม่เสื่อมสลายไปง่าย กรรมฐานทั้ง ๔๐ กอง ความจริงกองใดกองหนึ่ง ถ้าเราตั้งใจทำ ก็ไปนิพพานได้ทั้งนั้น

แต่ว่าการปฏิบัติของเรา ส่วนใหญ่มีพื้นฐานในอดีตมาแล้ว มีความถนัดในกรรมฐานหลายๆ กองมาแล้ว เราต้องเลือกสิ่งที่เหมาะแก่สิ่งที่มีมันดี สำหรับตัวเราเอง

จากประสบการณ์ของผมที่ผ่านมา ผมกล้าพูดได้เต็มปากว่า ถ้าเรามีพรหมวิหาร ๔ อยู่ในใจ กรรมฐานทุกกองจะทรงตัวได้ง่าย เพราะอารมณ์มีความเยือกเย็นเป็นปกติ การแผ่เมตตา พยายามทำให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้

อันดับแรกคือ สรรพสัตว์ทั้งหลาย เมื่อสัมผัสกระแสเมตตาแล้ว กำลังใจที่เราร้อนก็จะเย็นเย็น ทำให้เขาไม่คิดจะเป็นศัตรูกับเรา อยู่ในป่า อยู่ในสถานที่รกชัฏ ก็ไม่จำเป็นต้องไปหวาดกลัวว่า สัตว์ชนิดไหนจะทำร้าย

เมื่อเราไม่ต้องหวาดกลัว ไม่ต้องหวาดระแวง กำลังใจที่ทรงตัวอยู่เฉพาะหน้า ไม่ส่งสายไปอารมณ์อื่น มันก็เป็นสมาธิได้ง่าย เมื่อแผ่เมตตาออกไป จนกำลังใจของเราทรงตัวแล้ว มันคงแล้ว ก็ให้พิจารณาว่างกายของเราต่อ

ดูให้เห็นว่า ร่างกายของเรามันไม่เที่ยง มีการเกิดขึ้นในเบื้องต้น เปลี่ยน แปลงไปเรื่อยๆ ในท่ามกลาง และสลาย ตาย ทั้งไปในที่สุด ดูให้เห็นว่าขณะดำรงชีวิตอยู่มีแต่ความทุกข์

ขณะเวียนว่ายตายเกิดตามภพ ตามภูมิต่างๆ มีแต่ความทุกข์ ทุกข์ของการเกิด การแก่ การตาย การพลัดพรากจากของรัก ของชอบใจ การได้สิ่งที่ไม่ชอบใจ การมีความปรารถนาไม่สมหวัง การกระทบกระทั่งอารมณ์ที่ไม่ชอบใจ

แม้เป็นเทวดา พรหม มีความสุข แต่ก็ยังมีทุกข์อยู่ คือว่า ยังกลัวว่าจะต้องตกสู่อบายภูมิ ยังมีกิจที่จะต้องชวนชวาย ทำเพื่อความหลุดพ้น ดังนั้น แม้เทวดา พรหม ก็ยังเป็นทุกข์ ท้ายสุดก็คือ ไม่มีอะไรเป็นเรา เป็นของเรา

ร่างกายเป็นธาตุ ๔ คือดิน คือน้ำ คือลม คือไฟ ประกอบขึ้นมาเป็นเรือนร่างชั่วคราว ให้เราได้อาศัยอยู่ ถึงเวลามันก็เสื่อมสลายตายทิ้งไป ไม่สามารถจะทรงตัวอยู่ได้ กายของเทวดา ของพรหมที่เป็นทิพย์ ถ้าหากว่าหมดบุญ ก็ต้องสลายไปเช่นกัน

ต้องจู้ติไปสู่อุภอื่น ภูมิอื่น ไปได้กายที่หยาบบ้าง ละเอียดบ้าง ตามบุญตามบาปของตน ตกอยู่ในกฎของไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ไม่เที่ยง เช่นกัน ถ้าไปยึดถือมันหมาย ก็เป็นทุกข์ เพราะว่าจริงๆ แล้ว

มันไม่มีอะไรเป็นเราเป็นของเรา

มันเป็นแค่เปลือกให้เราอาศัยอยู่ เป็นเหมือนรถยนต์ที่เราขับมัน ถึงเวลารถพัง เราก็ไปหารถคันใหม่ ตามบุญตามกรรมที่เราทำมา ทำกรรมดีเอาไว้มาก ก็ได้รับรถสวยๆ ราคาสูงๆ ทำกรรมดีเอาไว้น้อย ก็ได้รับรถเก่าๆ พังๆ ไม่มีราคา

แต่ไม่ว่าจะเป็นรถเก่า รถใหม่ เราก็ต้องแบกภาระ ในการดูแลมันอยู่เสมอ การที่เราต้องดูในร่างกายนี้ หัวต้องทำให้มันกิน กระจาย ต้องทำให้มันดื่ม ร้อนต้องหาน้ำให้มันอาบ ต้องหาเครื่องบรรเทาความร้อนให้กับมัน

หนาวต้องหาผ้าให้กับมัน เจ็บไข้ได้ป่วยต้องรักษาพยาบาล แล้วตลอดเวลา มันยังมีแต่ความสกปรก ต้องคอยดูแล อาบน้ำชำระมัน ตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า มีแต่ความสกปรก ไม่ทำความสะอาดมันวันเดียว กลิ่นก็เริ่มออกมาแล้ว

สภาพร่างกายของเรา มีความเป็นจริงอย่างนี้ ของคนอื่น สัตว์อื่น ก็เป็นอย่างนี้ เรายังจะไปยินดีมันหรือไม่ ในเมื่อถึงวาระ ถึงเวลา มันก็เปลี่ยนภพ เปลี่ยนภูมิ เปลี่ยนชั้น ไปตามบุญตามบาปของเรา

สำหรับวันนี้ จะขอพูดถึงเรื่องของภพภูมิที่สูงกว่า ดีกว่าภพภูมิของเรา คือเรื่องของเทวดา คือเทวดานุสติกรรมฐาน เราเรียนเรื่องของ พุทธานุสติ ระลึกถึงคุณพระพุทธรเจ้า ธรรมานุสติ ระลึกถึงคุณของ พระธรรม สังฆานุสติ ระลึกถึงคุณของพระสงฆ์มาแล้ว

พระพุทธรเจ้าท่านเป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ สั่งสอนสัตว์โลกทั้งหลายให้รู้ตาม พระธรรมของพระองค์ท่าน ป้องกันผู้ปฏิบัติตาม

ไม่ให้ตกสู่อบายภูมิ ให้ก้าวสู่ภพภูมิที่ดียิ่งๆ ขึ้นไปตราบนานหลายพันเข้าสู่พระนิพพาน

พระสงฆ์สาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปฏิบัติดี ปฏิบัติควร ปฏิบัติชอบแล้ว รู้ตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน และนำธรรมะนั้นไปเผยแผ่ เพื่อให้ศาสนาของเรา กว้างไกลออกไป เป็นประโยชน์แก่สรรพสัตว์ทั้งหลายโดยถ้วนหน้า

คราวนี้เรามาดูเรื่องของ เทวดานุสติกรรมฐาน คือ การระลึกถึงความดีของเทวดา เทวดานั้นท่านกล่าวไว้ในพระไตรปิฎก ว่า มี ๓ จำพวก ด้วยกัน คือ สมมติเทพ เป็นเทวดาโดยสมมติ คือ การแต่งตั้งขึ้นมา อย่างเจ้าพระยามหากษัตริย์ พระเจ้าจักรพรรดิ เป็นต้น

อุบัติเทพ เป็นเทวดาโดยการกำเนิดขึ้น อย่างกุมเทวดา รุกขเทวดา อากาศเทวดาทั้ง ๖ ชั้น พรหมทั้ง ๑๖ ชั้น อรูปพรหมทั้ง ๔ ชั้น จัดอยู่ในพวกอุบัติเทพทั้งหมด

วิสุทธิเทพ เทวดาผู้บริสุทธิ์แล้วโดยสิ้นเชิง ได้แก่พระอรหันต์ทั้งหมด พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหมด พระพุทธเจ้าทั้งหมด ซึ่งท่านทั้งหลาย อยู่บนพระนิพพาน

การระลึกถึงความดีของเทวดาแต่ละลำดับชั้น ไม่ใช่ระลึกถึงในลักษณะเอาท่านเป็นที่พึ่ง ไม่ใช่ระลึกถึงในลักษณะของการอ้อนวอน ขอให้ท่านช่วยเหลือ แต่พระพุทธรเจ้าสอนให้เรา ศึกษาคุณสมบัติของท่าน แล้วปฏิบัติตามนั้น เราก็จะได้ของท่าน จะเป็นอย่างไรท่าน

การจะเกิดมาเป็นเจ้าพระยามหากษัตริย์ เป็นพระเจ้าจักรพรรดิทั้งหลาย กุศลข้อแรก ที่ต้องมีเป็นปกติ คือ ศีล อย่างน้อยศีล ๕ ข้อ ต้อง

บริสุทธิ์สมบูรณ์ ถ้าคิดไม่ครบถ้วน ก็ไม่มีโอกาสได้เกิดเป็นคน

จะต้องมีทาน เพราะว่ามีเจ้าพระยามหากษัตริย์ก็คือ พระเจ้าจักรพรรดิที่ดี จะต้องมีการสงเคราะห์ บุคคลผู้อยู่ใต้การปกครองของท่าน อยู่เสมอ ตลอดเวลา ถ้าไม่มีกำลังของท่าน ย่อมไม่ส่งผลให้ท่านมีทรัพย์สินมากมาย ก็ไม่สามารถที่จะแจกจ่าย สงเคราะห์แก่บุคคลที่ท่านปกครองได้

มีทาน มีศีลแล้ว ก็ยังต้องมีภาวนาเป็นปกติ โดยเฉพาะพระเจ้าจักรพรรดิราชทุกท่าน จัดเป็นธรรมิกราช เป็นพระราชผู้ทรงธรรม เป็นปกติ จะสั่งสอนบุคคลที่ท่านปกครองทุกคนให้ปฏิบัติในธรรมะต่างๆ เพื่อความอยู่สุขในปัจจุบัน ถ้าเกิดใหม่ก็จะได้รับความสุขความเจริญอีก

พระเจ้าจักรพรรดิราช จัดเป็นอุปารหาบุคคล คือบุคคลที่สมควรจะสร้างพระสถูปเจดีย์ บรรจุอัฐิเอาไว้ ให้คนรุ่นหลังได้กราบไหว้บูชา การได้กราบไหว้บูชา แม้แค่ระลึกถึงความดีของท่าน อย่างน้อยๆ ก็พาให้เราเกิดเป็นเทวดาได้

คุณความดีของท่าน คือ มีทาน มีศีล มีภาวนา เราควรปฏิบัติตาม ในสิ่งใดบ้าง ถ้าทำได้ ให้ตัดสินใจว่าเราจะทำสิ่งนั้น

อุปัติติเทพต่างๆ คือเทวดาทั้งหลาย พรหมทั้งหลาย อย่างน้อยๆ ท่านต้องมี หิริ คือรู้จักละอายชั่ว ไม่กล้าทำความชั่ว ต้องมีโอตตปปะ คือเกรงกลัวผลของความชั่วนั้น จะให้ผล จะทำให้ตนเองตกสู่อบายภูมิ

หิริ โอตตปปะ เรียกว่า เทวธรรม คือ ธรรมะของเทวดาทั้งหลาย แล้วยังต้องมีศีลบริสุทธิ์ทุกสิกขาบท การเป็นเทวดาเป็นพรหม โอกาสที่จะละเมิดศีลนั้นแทบจะไม่มี ดังนั้น ต่อให้ท่านตั้งใจรักษาศีล ๒๒๗ ข้อของพระภิกษุ ท่านก็รักษาได้โดยง่าย

ส่วนการปฏิบัติภาวนาต่างๆ ถ้าอารมณ์ใจทรงตัว ก็จะไปเกิดเป็นพรหมตามลำดับชั้นต่างๆ ทรงปฐมฌานอย่างหยาบได้ เกิดเป็นพรหมชั้นที่ ๑ อย่างกลางเป็นพรหมชั้นที่ ๒ อย่างละเอียดเป็นพรหมชั้นที่ ๓

ทรงฌานที่ ๒ ได้ อย่างหยาบ จะเกิดเป็นพรหมชั้นที่ ๔ อย่างกลางเป็นพรหมชั้นที่ ๕ อย่างละเอียดเป็นพรหมชั้นที่ ๖

ทรงฌานที่ ๓ ได้ อย่างหยาบ เกิดเป็นพรหมชั้นที่ ๗ อย่างกลางเกิดเป็นพรหมชั้นที่ ๘ อย่างละเอียดเป็นพรหมชั้นที่ ๘

ทรงฌานที่ ๔ ได้ ฌาน ๔ มีแค่สองระดับ คือหยาบกับละเอียด ทรงฌาน ๔ อย่างหยาบได้เกิดเป็นพรหมชั้นที่ ๑๐ ทรงฌาน ๔ อย่างละเอียดได้เกิดเป็นพรหมชั้นที่ ๑๑ ถือว่าเป็นชั้นสูงสุดของรูปพรหมในโลกีย์พรหมทั้งหลาย

ถ้าสร้างกำลังใจเป็นพระอนาคามีได้ จะเกิดเป็นพรหมชั้นที่ ๑๒ ถึงชั้นที่ ๑๖ ถ้าทรงอรุปรุปรุปรุได้ ก็เกิดเป็นอรุปรุพรหม แล้วแต่ว่าเราทรงฌานไหนได้

ทรงอากาสนัญญาตนฌานได้ จะเกิดเป็นอรุปรุพรหมชั้นที่ ๑ ทรงวิญญาณัญญาตนฌานได้ จะเกิดเป็นอรุปรุพรหมชั้นที่ ๒ ทรงอภิญญาตนฌาน ได้ จะเกิดเป็นอรุปรุพรหมชั้นที่ ๓ ทรงเนวสัญญานาสัญญาตนฌาน จะเกิดเป็นอรุปรุพรหมชั้นที่ ๔

แดนของอรุปรุพรหม จะอยู่ระหว่างพรหมชั้นที่ ๑๑ กับพรหมชั้นที่ ๑๒ เป็นเขตแดนต่างหากออกไป อยู่ในสภาพที่มีแต่ดวงจิต ไม่มีอายตนะรับรู้่อื่น เสวยความสุขตามกำลังฌานของตน

เป็นอาภาสาศัญญาตนพรหม ก็เสวยความสุขอยู่ ๒๐,๐๐๐ มหากัลป์ เป็น วิญญาณัญญาตนพรหม เสวยความสุขอยู่ ๔๐,๐๐๐ มหากัลป์ เป็นอาภินัญญาตนพรหม เสวยความสุขอยู่ ๖๐,๐๐๐ มหากัลป์

เป็นเนวสัญญานาสัญญาตนพรหม เสวยความสุขอยู่ ๘๐,๐๐๐ มหากัลป์ แต่ว่าเป็นการกินบุญเก่าล้วนๆ ถ้าหากว่าบุญใหญ่จาก อรูปฌานหมด ไม่เคยทำบุญอื่นไว้ อาจจะถูกสู้อบายภูมิไปเลย

การเป็นเทวดาจึงต้องมีเทวกรรม คือ หิริ โอตตปปะ จะต้องมิติล บริสุทธึ จะต้องมีฉานสมาบัติ แต่ว่ามีเทวดาที่เป็นพระอริยเจ้าทั้งหลาย อยู่ในสถานที่ของภุมเทวดา รุกขเทวดา อากาศเทวดาทั้ง ๖ ชั้นเป็น จำนวนมาก

เพราะว่าท่านทั้งหลายเหล่านั้น ยินดีในสถานที่เพียงแค่นั้น หรือว่ามีกิจต่างๆ ที่จะต้องรับผิดชอบ ตามลำดับชั้นภูมิต่างๆ แม้ที่กำลังใจก้าวล่วง ไปแล้ว ก็ยังต้องทำหน้าที่นั้นจนกว่าจะหมดวาระ ถึงจะไปสู่ภุมิของตน ตามกำลังของความคิด ตามกำลังของความเป็นพระอริยเจ้าของท่าน ทั้งหลายเหล่านั้น

ส่วนอันดับสุดท้าย คือ วิสุทธิตถ์ ได้แก่ พระอรหันต์ทั้งหลาย พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ล้วนแล้วแต่เป็น วิสุทธิตถ์ เป็นผู้ชำระใจของตนให้หมดความรัก โลภ โกรธ หลง ได้อย่าง สะอาดบริสุทธิ์ การจะชำระใจของตนให้สะอาดบริสุทธิ์ได้ สติ สมาธิ ปัญญา จะต้องสมบูรณ์พร้อม

เมื่อครู่ได้กล่าวแล้วว่า ถ้าทิ้งลมหายใจเข้าออก จิตไม่สามารถจะ

ทรงตัวตั้งมั่นได้ ตัวสมาธิไม่เจริญ ตัวสติก็จะบกพร่อง ดังนั้น ลมหายใจเข้าออกสำคัญที่สุด

ถ้าสติ สมาธิ สมบูรณ์พร้อม ได้เห็นทุกอย่างที่มากระทบ ได้ยินทุกอย่างที่มากระทบ ได้กลิ่นทุกอย่างที่มากระทบ ได้รสทุกอย่างที่มากระทบ รับสัมผัสทุกอย่างที่มากระทบ ก็จะหยุดอยู่แค่นั้น

เมื่อหยุดอยู่แค่นั้น ไม่มีการปรุงแต่งต่อ ก็เลสทุกอย่าง ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ การที่สติ สมาธิ ปัญญา จะทรงตัวแหลมคม อยู่ที่ความขวนขวายของเราเอง อยู่ที่ความพยายามของเราเอง ไม่มีใครช่วยเหลือเราได้

ต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างได้ การช่วยเหลือก็คือการแนะนำ เหมือนกับการบอกทาง เมื่อบอกแล้ว ถ้าเราตั้งหน้าตั้งตาเดินไปตามทาง นั้น ก็จะใกล้ จุดหมายปลายทางไปเรื่อยๆ

แต่ถ้าบอกแล้วเราไม่เชื่อ เราไม่เดินตามทางนั้น โอกาสจะถึง จุดหมายก็ไม่มี ถ้าเราประมาท เดินบ้าง หยุดบ้าง โอกาสจะถึงจุดหมายก็น้อยลง เพราะชีวิตนี้เป็นของน้อย อาจจะตายลงไปเมื่อไรก็ได้

เรื่องของพระอริยเจ้า เรื่องของครูบาอาจารย์ เรื่องของพระปัจเจก พุทธเจ้า เรื่องของพระพุทธเจ้า การที่เราดู เราศึกษาปฏิบัติของท่าน เหมือนกับเราไปดูสมบัติของมหาเศรษฐี ดูว่าท่านรวยอย่างนั้น ท่านรวยอย่างนี้ นั่นก็ยังไม่เป็นสมบัติของท่านเป็นปกติ

มันต้องดูว่า ท่านทำอย่างไรถึงรวยแบบนั้น แล้วเราทำตามนั้น ปฏิบัติตามนั้น เราก็จะรวยอย่างท่านบ้าง ดังนั้น การศึกษาในเทวดานุสติ กรรมฐาน ไม่ว่าจะเป็นสมมติเทพ อุปัตติเทพ วิสุทธิตถ์ ก็คือให้เราศึกษา

กระโถนเจ้าธรรมมาลี

ปฏิบัติ คือ การปฏิบัติตนของท่าน แล้วไปทำตาม เพื่อให้เข้าถึงตามลำดับ เหมือนท่านเหล่านั้น

เมื่อท้ายสุด กำลังใจของเราเกาะอยู่จุดสุดท้าย คือพระนิพพาน ซึ่งเป็นที่อยู่ของพระวิสุทธิเทพทั้งปวง ให้ตั้งใจว่า ถ้าเราตายลงไปเมื่อไร เราขอมาอยู่ที่นั่นเท่านั้น ถ้ากำลังใจของเรา ทรงตัวตั้งมั่นจริงๆ ถึงเวลาพอตาย มันจะมาเอง

เพราะว่าจิตมีสภาพจำ ถ้าเราตั้งใจให้มันจดจำความดี จนกระทั่งเคยชินกับความดี ถึงวาระ ถึงเวลา มันก็เกาะดีโดยอัตโนมัติ ถ้าเราไม่ทำความเคยชินในด้านดีให้กับมัน ถึงวาระ ถึงเวลา มันเกาะในด้านไม่ดี ก็พาเราไปสู่ภพภูมิที่ไม่ดี ไม่งาม

ดังนั้น การจับภาพขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ พร้อมกับลมหายใจเข้าออก ก็จัดเป็นการปฏิบัติในเทวดานุสติกรรมฐาน อย่างหนึ่ง หรือจับภาพพระวิสุทธิเทพไปเลย

หายใจเข้า ภาพของท่าน สว่างสดใสอยู่ตรงหน้า หรือ อยู่บนศีรษะ หายใจออก ภาพของท่าน สว่างสดใสอยู่ตรงหน้า หรือ อยู่บนศีรษะ ให้ตั้งใจว่า ถ้าตายลงไป เราจะไปอยู่กับท่านบนพระนิพพาน เพียงที่เดียว

แล้วทรงอารมณ์ภาวนาต่อ จนกระทั่งเต็ม คือ เต็มที่ที่เราทำได้ จากนั้นพยายามประคับประคองอารมณ์นั้นไว้ พยายามจับภาพนั้นไว้ ให้เป็นปกติ ทำให้มากทุกวัน กรรมฐานทุกกองพาเราไปสู่พระนิพพานได้ เทวดานุสติกรรมฐานย่อมพาเราไปนิพพานได้

เพียงแต่ว่าเราทำถูกต้องหรือไม่เท่านั้นเอง ขอให้ทุกคน

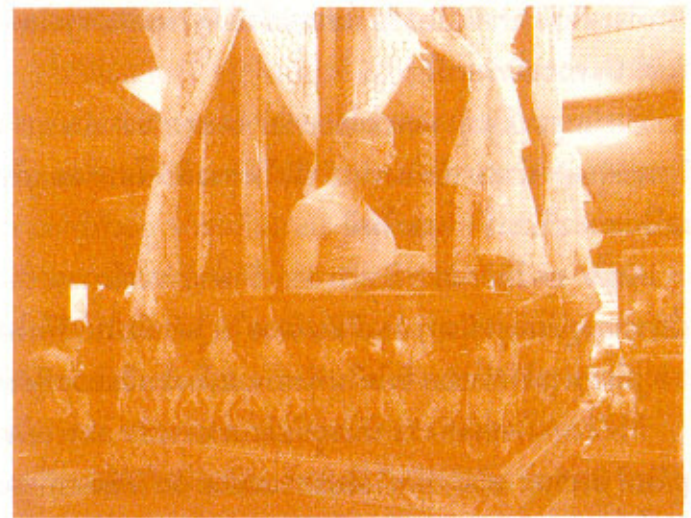
กระโถนเจ้าธรรมมาลี

ประคับประคองภาพนั้นไว้ รักษาภาพนั้นไว้ให้ดี ถึงเวลาเราจะทำวัตร ก็แบ่งกำลังใจส่วนหนึ่ง จดจ่ออยู่กับภาพนั้น ๆ เอาไว้ อย่าให้เคลื่อนไปไหน

ขณะที่ปากเราพูด อย่าให้เคลื่อนไป ขณะที่ใจของเรานึกถึง อย่าให้เคลื่อนไป ขณะที่ร่างกายเคลื่อนไหว อย่าให้ภาพพระเคลื่อนไป

พยายามสร้างความเคยชิน ในการทำความดีขณะที่ร่างกายเคลื่อนไหว ขณะที่ร่างกายทำกิจอื่นๆ ไว้ เมื่อถึงวาระ ถึงเวลา กำลังใจจะได้ทรงตัวอยู่แบบนั้นได้ง่าย

พระครูธรรมธรเล็ก สุธมฺมปญฺโญ
วันอังคารที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗

เทศน์วันออกพรรษา วัดท่าขุ่น ๖ ตุลาคม ๒๕๔๗

๑๒. จาคานุสติ

การปฏิบัติของเราทุกวันนี้ พื้นฐานอย่าง ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ต้องใช้คำว่า จำเป็นต้องรู้ไว้ การที่เราทรงลมหายใจเข้า ลมหายใจออกอยู่ ถ้ายังต้องกำหนดใจไปรู้มัน แปลว่า กำลังมันยังอ่อนมาก ต้องให้มันรู้ลมอัตโนมัติ คือ ความรู้สึกอยู่กับลมหายใจ และคำภาวนา โดยอัตโนมัติ ถ้าอย่างนั้น ถึงจะพอมีกำลัง จะตัดกิเลสหยาบขึ้นต้นได้ การที่เราจะรู้ลมโดยอัตโนมัติก็หมายความว่า สมาธิต้องทรงตัว อย่างต่างๆ ก็ต้องเป็นปฐมฌานละเอียด

กำลังของปฐมฌาน มีอำนาจสามารถตัดกิเลสขึ้นต้นได้คือ สามารถที่จะตัดสังโยชน์เบื้องต้น ให้เราเข้าถึงความเป็นพระโสดาบัน และความเป็นพระสกิทาคามี

การรู้ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก บางคนกล่าวว่า เป็นการคิดในสมาธิ ขอบอกว่า ถ้าสมาธิของเรากำลังไม่ทรงตัว โอกาสจะก้าวถึงความเป็นพระอริยะเจ้านั้นจะไม่มี

ดังนั้น ทุกวันต้องประทับประคอง รักษาอารมณ์ภาวนาของเรา ให้ทรงตัว คอยดูมันอยู่เสมอๆ ถ้าสติมันพลาดไป รู้ตัวเมื่อไร ให้ดึงใจกลับเข้ามา อยู่ที่ลมหายใจเข้าออก จะได้ไม่ฟุ้งซ่าน อย่างไม่เรียกว่าฟุ้งซ่าน?

ก็ให้สังเกตใจตนเองว่า มันอยู่กับลมหายใจเข้า ลมหายใจออก มันอยู่กับคำภาวนา หรือว่ามันวิ่งไปอารมณ์อื่น ตัววัดที่ง่ายที่สุดก็คือ นิวรณ์ทั้ง ๕ อย่าง ได้แก่

กามฉันทะ จิตมันพอใจอยู่กับรูปสวย เสียงเพราะ กลิ่นหอม

รสอร่อย สัมผัสระหว่างเพศ หรือไม่ ?

พยายาม จิตมันนึก โกรธ เกลียด อาฆาต แค้น คนนั้นคนนี้อยู่หรือไม่ ?

ถิ่นmites มีความว่างเหงาหาวนอน และขี้เกียจเป็นปกติ หรือไม่ ?

อุทธัจจะ คือ อารมณ์ไม่ได้ตั้งมั่นอยู่เฉพาะหน้า ฟุ้งซ่านไปในอารมณ์ต่างๆ หรือไม่ ?

วิจิกิจฉา คือ ลังเลว่า ผลการปฏิบัติมันจะมีผลจริงหรือไม่ ?

ถ้าอารมณ์ทั้ง ๕ อย่างนี้ ตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้นอยู่ในใจของเรามาตามปกติก็สลายตัวไปแล้ว ทันทิที่เห็นนิวรณ์ตัวใดตัวหนึ่งอยู่ในใจของเรา รีบขับไล่มันออกไป วิธีไล่ที่ง่ายที่สุดก็คือ ดึงความรู้สึกทั้งหมดกลับมาอยู่กับลมหายใจเข้าออกของเรา

ให้มันอยู่ตรงนี้ อยู่กับเดี๋ยวนี้ อยู่เฉพาะหน้าของเรา ทันทิที่กำลังใจของท่าน สามารถตามลมหายใจเข้าไป ผ่านจมูกรู้ตัวอยู่ ผ่านกึ่งกลางอก รู้ตัวอยู่ ลงไปสุดที่ท้องรู้ตัวอยู่ ลมหายใจออกจากท้องรู้ตัวอยู่ ผ่านกึ่งกลางอกรู้ตัวอยู่ มาสุดที่ปลายจมูกรู้ตัวอยู่

ขอบอกว่า อันนี้เป็นอาการของปฐมฌานขึ้นต้น ปฐมฌานมี ๓ ระดับ คือ หยาบ กลาง ละเอียด แต่ความรู้สึกของปฐมฌานเบื้องต้น ทันทิที่ท่านเข้าถึง กำลังของมันเพียงพอที่จะกดไฟใหญ่ ๔ กอง ที่เผาเราอยู่ตลอดเวลา ทุกวันทุกวัน ให้ดับลงชั่วคราว ได้แก่

ราคะ ไฟคือราคะ โลกาคิ ไฟคือโลภะ โทสะคิ ไฟคือโทสะ โมหาคิ ไฟคือโมหะ ไฟของ รัก โลภ โกรธ หลง ๔ กองนี้ เผาเราอยู่ตลอดเวลา ทันทิที่กำลังใจเข้าถึงปฐมฌาน ถึงแม้จะเป็นขั้นต้น ขั้นหยาบ

แต่กำลังมันเพียงพอ มันจะกดให้ไฟ ๔ กองนี้ให้ดับลงชั่วคราว

เราจะพบกับความสุข ความเยือกเย็นใจ อย่างไม่เคยพบมาก่อน คนที่ถูกไฟเผาอยู่ตลอดเวลา อยู่ๆ ไฟดับลง มันสบายแบบไหน พุดเป็นคำพูดไม่ได้ คำพูดของคนก็ดี ตัวหนังสือก็ดี มันหยาบเกินไป ที่จะอธิบายอารมณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติ พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า มันเป็นปัจจัยตัดตั้ง คือ คนที่ทำนั่นแหละ ถึงจะรู้ได้ด้วยตนเอง

เมื่อไฟทั้ง ๔ กองดับลง เราเข้าถึงความสุขเยือกเย็นอย่างบอกไม่ถูกนั้น ถ้าเรารู้จักใช้ปัญญาคิดต่อไปอีกนิดเดียว คือว่า นี่ยังเป็นโลกียฌาน ยังเป็นกำลังสมาธิ ที่ผูกพันอยู่กับโลก โลกียะ คือยังคงอยู่กับโลก มันยังมีความสุข ความเยือกเย็นใจขนาดนี้

แล้วบุคคลที่ได้ฌานที่ ๒ จะมีความสุข ความเยือกเย็นใจ ขนาดไหน? ฌานที่ ๓ ที่ทรงตัวกว่า ยิ่งมีความสุขเยือกเย็นใจขนาดไหน? แล้ว ฌานที่ ๔ ที่มีนกงมากกว่ากำลัง ฌาน ๑ ๒ ๓ นั้นจะมีความสุข เยือกเย็นขนาดไหน?

แล้วกำลังของสมาธิ คือ ฌานสมาบัติทั้งหมดนี้ ยังสามารถที่จะพลาดลงสู่อบายภูมิได้ ถ้าอย่างนั้นบุคคลที่เป็นพระโสดาบัน ท่านจะมีความสุขเยือกเย็นใจขนาดไหน? ที่ได้รู้ว่า อบายภูมิปิดสนิทสำหรับท่านแล้ว โอกาสจะตกต่ำไปกว่านี้ไม่มีแล้ว

เกิดเป็นคน กับเทวดาสลับกัน มากที่สุดก็ไม่เกิน ๗ ครั้ง ก็จะเข้าสู่พระนิพพานได้ ท่านจะมีความสุขเยือกเย็นใจขนาดไหน?

แล้วพระสกทาคามี ที่รัก โลก โกรธ หลง เบบางมาก อย่างแ่ง เกิดอีกครั้งเดียว ก็เข้าสู่พระนิพพาน นั้นจะมีความสุข ความสบายขนาดไหน?

พระอนาคามีที่ดับไฟราคะ ไฟโทสะ ได้อย่างแน่นอนแล้ว ราคะกับ โสกะ เป็นตัวเดียวกัน เท่ากับว่าไฟใหญ่ ๔ กอง โดนดับไป ๓ กองแล้ว นั้นจะมีความสุขเยือกเย็นขนาดไหน?

แล้วพระอรหันต์ ที่ดับไฟกิเลสทั้งหมดได้โดยสิ้นเชิง นั้นจะมีความสุขขนาดไหน? ความสุขทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ จะเทียบได้กับความสุขขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณหรือไม่?

เมื่อเราคิดแบบนี้ ครอบแบบนี้ ความเคารพในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คือพระรัตนตรัย จะเต็มอยู่ในจิตใจของเราเอง กติกาข้อแรกของความเป็นพระโสดาบัน ก็อยู่ในกำมือของเรา คือเราต้องเคารพ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จริง ๆ ไม่ล่วงเกินด้วยกาย ด้วยวาจา หรือด้วยใจ

กติกาก็ ๒ ข้อก็คือว่าเราต้องรักษาศีลให้บริสุทธิ์ ถ้าสมาธิของเราทรงตัวเป็นฌาน สติมันจะรู้รอบ ขยับตัวก็รู้แล้ว ว่าศีลจะขาดหรือไม่? ดังนั้น การรักษาศีลให้บริสุทธิ์ก็เป็นเรื่องง่าย

นอกจากจะไม่ละเมิดศีลด้วยตัวเองแล้ว ยังไม่ยุยงส่งเสริมให้คนอื่นเขาทำ เมื่อเห็นคนอื่นเขาละเมิดศีล ก็ไม่พลอยยินดีด้วย ดังนั้น ศีลทุกสิกขาบทของเราก็บริสุทธิ์ บริบูรณ์โดยสิ้นเชิง กติกาข้อที่ ๒ ของการเป็นพระโสดาบัน ก็อยู่ในกำมือของเราเช่นกัน

กติกาคือสุดท้าย คือตั้งใจไว้ว่า ถ้าตายเมื่อไร เราขอไปพระนิพพานเพียงแห่งเดียว ถ้ากำลังสมาธิมันทรงตัว สติ สมาธิ มันจะจดจ่อตั้งมั่น เราอาจจะจับภาพพระเป็นปกติ หรือว่าเอาจิตเกาะพระนิพพานเป็นปกติ ถ้าอย่างนั้น กติกาความเป็นพระโสดาบันของเราก็สมบูรณ์บริบูรณ์โดยสิ้นเชิง

โบราณจารย์ถึงได้กล่าวไว้ว่า กำลังแค่ปฐมฌานก็สามารถเป็น พระโสดาบัน และพระสกิทาคามีได้แล้ว เหตุที่เป็นได้นั้น เพราะว่าการกำลังของฌาน กตกิเลสให้สงบลงชั่วคราว ทำให้เราเห็นคุณของพระรัตนตรัยอย่างแท้จริง

ทำให้เรารู้ว่าพระนิพพานนั้นดีจริงๆ ถ้าคิดว่ากติกาลหลายข้อมันมากเกินไป ก็ให้ดูที่ศีลอย่างเดียว สติ สมาธิของเราทั้งหมด ประดับประดาอยู่ที่ศีล ตั้งใจว่าเรารักษาศีลเพราะเคารพใน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เรารักษาศีล เพราะว่าเราต้องการจะไปนิพพาน

ถ้าสติมันทรงตัวอยู่เฉพาะหน้า กำลังของมันทรงเป็นปฐมฌานได้ กตিকাความเป็นพระโสดาบันก็ง่ายอย่างนี้ แล้วถ้าจะก้าวขึ้นความเป็นพระสกิทาคามี ก็ทำปฐมฌานนี้ให้ละเอียด มันจะรู้ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก โดยอัตโนมัติ

คนที่สติสมาธิทั้งหมด อยู่กับลมหายใจเข้าออกเฉพาะหน้า ตัวรักโลก โกรธ หลง มันจะเบาบางมาก จริงๆ แล้วมันโดนกดดับไปชะด้วยซ้ำไป แต่ว่ากำลังมันยังไม่มั่นคง ดังนั้น ถ้าเราสามารถทรงสมาธิได้ในระดับปฐมฌานละเอียด กตিকাของความเป็นพระสกิทาคามี ก็อยู่ในกำมือของเราเช่นกัน

ถ้าถึงตอนนั้น ให้เราทบทวนดูตามกรรมบท ๑๐ เพราะว่าศีล ๕ น้อยเกินไปสำหรับพระสกิทาคามี ก็ดูว่าเรายังทำร้ายสัตว์ให้ลำบาก โดยเจตนาหรือไม่ ? เราหยิบฉวยสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ หรือว่าเรายังลักขโมย ช่างชิง สิ่งของของคนอื่นเขาหรือไม่ ?

คนที่เขารัก ถ้ามีโอกาส เรายังล่วงละเมิดหรือไม่ ? ไม่ว่าจะด้วย

กาย ด้วยวาจา หรือด้วยใจก็ตาม ใจมันอาจจะคิด แต่ว่าถ้าสติสมาธิมันอยู่ตรงหน้า มันจะรู้เท่าทัน แล้วก็ไล่ความคิดนั้นออกไปทัน มันก็สามารถที่จะระงับ ไม่ให้ออกไปทางวาจาที่จะพูด ไม่ให้ออกทางกายที่จะทำได้

คราวนี้ ก็มาดูกรรมอันเกิดจากคำพูดทั้ง ๔ อย่าง คือ ผรุสวาทา พูดคำหยาบ ยังตำคนอื่นอยู่ ถ้าสติสมาธิ มันอยู่กับฌานสมาบัติตรงหน้า มันไม่มีเวลาไปตำใคร มันไม่สามารถที่จะโกรธจนไปตำใครได้ แล้วมันยังพูดในปิสุณาวาทา ส่อเสียด ยุยงให้คนอื่นเขาแตกร้างกันหรือไม่ ?

ถ้าสติสมาธิมันอยู่ตรงหน้า จิตทรงเป็นฌาน ปัญญามันจะแหลมคม มันจะเห็นว่า การทำดังนั้น สร้างแต่ความทุกข์ให้กับทั้งตนเองและผู้อื่น มันก็จะหยุดการกล่าววาจา ส่อเสียด ยุยงตะแคงแซะ ให้คนอื่นเขาแตกร้างกัน

ไม่ว่าจะเป็นการเลียบเคียง ในลักษณะใดก็ตาม ถ้ากำลังใจมันทรงฌานจริงๆ ตัววิหิงสาวิตก คือการคิดพยามาบท การคิดร้ายต่อคนอื่น มันจะไม่มี ดังนั้น คำพูดส่อเสียดมันก็จะไม่มี การพูดวาจาเพื่อเจ้อ คือ สัมผัสปลลาปวาทา ก็ไม่มี

เหตุที่ไม่มี เพราะว่าถ้ากำลังของสมาธิมันทรงตัวอยู่ สติมันจะรู้รอบ รู้ว่าคำพูดประเภทไหนมีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์ ก็จะละคำพูดที่ไม่มีประโยชน์ หันมาพูดแต่คำพูดที่มีประโยชน์เพียงอย่างเดียว

ส่วนข้อสุดท้ายคือ มุสสาวาทา การโกหกเขา ถ้าสติ สมาธิทรงตัว การโกหกก็จะไม่มี ดังนั้นกายกรรมทั้ง ๓ คือการฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การประพฤตินิโคตนา จะไม่มี สำหรับผู้ที่ทรงฌานได้ วชิกรรม ๔ คือ การพูดคำหยาบ พูดส่อเสียด พูดเพื่อเจ้อ พูดโกหก ก็จะไม่ทำสำหรับ

ผู้ที่ทรงฌานได้

มันก็เหลือแค่ว่า อย่าโลกอยากได้ของของเขาจนเกินพอดี การโลก คือการที่ไม่ได้มาถูกต้องตามศีลตามธรรมแล้ว ก็ยังคิดลักขโมย ช่วงชิง ฉ้อโกง หลอกหลวงเขา เพื่อให้ได้มาซึ่งของมัน

ถ้าหากว่าใจมันทรงเป็นสมาธิอยู่ ตัวโลกตัวนี้ก็จะไม่มี ก็จะเหลือตัวพยาบาลคือโกรธ เกลียด อาฆาตแค้นคนอื่น ในเมื่อไฟราคะ โภคะ โทสะ โมหะ โจนกำลังของฌานสมาบัติมันกดดับไป ตัวโกรธ เกลียด อาฆาตแค้นคนอื่น มุ่งร้ายคนอื่นมันก็จะไม่มี

ส่วนกตिकाข้อสุดท้ายของกรรมบท ๑๐ นั้น เป็นส่วนกำไรแท้ๆ คือตัวทวิภูชุกัมม นั่นเป็นสัมมาทิฐิ เห็นว่าสิ่งที่พระพุทธรเจ้าสอนนั้นดีแล้ว ถูกต้องแล้ว เราตั้งใจจะปฏิบัติตามนั้น

จะเห็นได้ว่า ถ้าสมาธิมันทรงตัวแค่ปฐมฌานเท่านั้น การจะเป็นพระโสดาบันก็ดี เป็นพระสกิทาคามีก็ดี ไม่ใช่ของยากสำหรับเรา ดังนั้น ในการปฏิบัติขั้นต้นของทุกๆ คน เราจำเป็นต้องยึดหัวหาดคือปฐมฌานเป็นอย่างน้อย เพื่อก้าวถึงความเป็นพระอริยเจ้า คือความเป็นพระโสดาบัน และพระสกิทาคามี เป็นลำดับแรก สำหรับอารมณ์ของพระอริยเจ้า ก็จะกล่าวถึงแต่เพียงนี้

วันนี้ เรามาศึกษากันต่อ ในเรื่องของจาคานุสติกรรมฐาน เราระลึกถึง พระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์กันมาแล้ว ระลึกถึงคุณความดีของเทวดากันมาแล้ว วันนี้ เราจะมาดูว่า จาคานุสติ คือ การระลึกถึงความเสียสละออก มีคุณความดีในลักษณะไหน ? สมควรปฏิบัติตาม อย่างไร?

รากเหง้าของกิเลสใหญ่ทั้ง ๓ ประการ คือ ราคะ โทสะ โมหะ

ดึงให้เราเวียนตายเวียนเกิด ทุกข์ทรมานไม่รู้จบ ราคะกับโลภะ รักกับโลภ เป็นตัวเดียวกัน เพราะรัก ถึงอยากมีอยากได้ ท่านถึงได้กล่าวไว้แต่ราคะ โทสะ โมหะ

คราวนี้ตัว รัก ก็ดี ตัวโลภ ก็ดี ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้ มันทำให้จิตใจของเราถูกหน่วงเหนี่ยวแน่น อยู่กับทรัพย์สินสิ่งของต่างๆ ตลอดจนร่างกายของเรา ไม่รู้จักสละออก ก็ทำให้เรายึด เราเกาะ เราติดอยู่ในโลกนี้ ติดอยู่ในร่างกายนี้ เวียนตายเวียนเกิดไม่รู้จบ

ราคะ โทสะ โมหะ เหมือนกับแก้วี ๓ ขา ถ้าตราบใดที่ขาทั้ง ๓ ของมันยังมันคงอยู่ ตราบนั้น เราไม่สามารถที่จะล้มมันได้ เพราะแก้วีตัวนี้ใหญ่มาก ใหญ่เหลือเกิน แต่ถ้าเราตัดขาใด ขาหนึ่งของมันออก แก้วีมันทรงตัวอยู่ไม่ได้ อย่างน้อยๆ มันต้องพลิกตะแคงไป

ดังนั้น การที่เราจะตัดรากเหง้ากิเลสใหญ่ ตัวรัก กับโลภ หรือว่าตัวราคะนี้ ถ้ามีการเสียสละ คือการสละออกซึ่งทรัพย์สิน สิ่งของ อารมณ์ยึด อารมณ์เกาะ หรือว่าตัว รัก โลภ โกรธ หลง อันใดก็ตาม

มันก็จะต้องอาศัยจาคานุสติ คือระลึกอยู่เสมอว่า ถ้ามีโอกาส เราจะให้ ถ้ามีโอกาส เราจะเสียสละ ไม่ว่าจะเห็นคน เห็นสัตว์ก็ตาม ถ้ารู้ว่าเขาต้องการความช่วยเหลือในด้านใด ถ้าหากเรามีความสามารถ เราจะช่วย

ความรู้สึกนี้ มันจะทรงอยู่ในใจเสมอ คราวนี้ การที่สละออกส่วนใหญ่ ก็ต้องเสียทรัพย์สินสิ่งของ แรกๆ ก็อาจจะรู้สึกว่ายากมาก ลำบากมาก ที่จะต้องเสียสละ สิ่งที่เราหามาโดยยาก ก็ให้สละจากของน้อยๆ ก่อน

การที่เราจะสละออก จะทำบุญ จะสร้างในทานบารมี ถ้าหากว่าเราสละของใหญ่ จิตใจมันยึดมันหวง สละของแพงจิตใจมันยึดมันหวง ก็เริ่ม

สละจากของเล็ก ๆ น้อย ๆ การสละออกให้มีสติรู้ว่าเราทำเพื่อตัด รากะ
ตัด โลกะ

ดังนั้น มันยิ่งหน่วงยิ่งเหนี่ยวเรามากเท่าไร ให้เราสละออกได้
ยากเท่าไร ถ้าเราสามารถสละได้ มันจะเกิดปีติ คือปลื้มใจ อิ่มใจ
มากเท่านั้น กำลังการสละออก ถ้าหากว่าเราทำมาก สละได้ยาก

ให้สละแต่น้อย ๆ เพียงแต่ทำบ่อย ๆ ถ้าเราทำบ่อย ๆ
จิตใจเคยชินกับการสละออก ต่อไปก็สละของใหญ่ ของแพงได้ ของที่เรารัก
เราหวง ก็สละได้

การสละออกนั้น ท่านบอกว่า ถ้าหากว่าเจตนาบริสุทธิ์ ตั้งใจละ
เพื่อเป็นการตัดตัวรัก ตัวโลก จริง ๆ ไม่ใช่สละออกเพื่อให้คนอื่นเขาเห็นว่า
เราดี วัตถุที่เราจะสละออกไป คือสิ่งที่เราได้มาโดยถูกต้องตามศีล ตามธรรม

เมื่อเจตนาบริสุทธิ์ วัตถุทานบริสุทธิ์ ตัวเราผู้สละออกขณะนั้น
มีศีลทุกสิกขาบทบริสุทธิ์หรือไม่ ? ต้องใช้คำว่าขณะนั้น คือตอนนั้น
เดี๋ยวนั้น ไม่ใช่เมื่อนานที่ก่อน หรือเมื่อชั่วโมงก่อนที่เราละเมิดในศีล

ดังนั้น ตัวเราตอนนั้นให้ตั้งใจว่า ศีลทุกสิกขาบทของเรา มีความ
บริสุทธิ์บริบูรณ์ เราก็จะเป็นผู้ให้ที่บริสุทธิ์ ก็เหลือแต่ปฏิบัติหาก คือผู้รับ
ว่าจะบริสุทธิ์บริบูรณ์ขนาดไหน ?

ถ้าหากว่าเจตนาบริสุทธิ์ วัตถุทาน บริสุทธิ์ ผู้ให้บริสุทธิ์
ผู้รับบริสุทธิ์ การสละออกของเรา จะมีอานิสงค์เต็มร้อยส่วน เพียงแต่ว่า
ให้ใช้ปัญญาประกอบ การสละออกของเรา อย่าให้ตัวเองต้องเดือดร้อน
อย่าให้คนรอบข้างต้องเดือดร้อน

ถ้ามันยังจำเป็นที่จะต้องใช้ ก็ให้คิดอยู่เสมอว่า ถ้าหมดความ

จำเป็นเมื่อไร เราพร้อมที่จะสละออก อย่างนี้ก็ถือว่าเป็นจาคานุสติ อย่าตีความ
อนุสติคือการระลึกถึงเท่านั้น แต่คิดว่าเราจะสละ ถ้าหากว่าได้สละออกไป
ได้ให้แล้ว อันนั้นเป็นทานบารมี

ในเมื่อเราสละวัตถุ สละสิ่งของได้ เราก็สละอารมณ์ไม่ตีในใจ
ของเราได้ ค่อย ๆ สละมันออกไป ด้วยกำลังของสมาธิ ในเมื่อตัว รากะ
โลกะ มันออกไปได้ ตัวโทสะ กับโมหะ มันก็ไม่มีกำลัง

เพราะว่าแก้อี ๓ ขา มันโดนตัดขาไปเสียข้างหนึ่งแล้ว การที่เรา
จะตัดกิเลสให้เป็นสมุทเฉพทหาน เพื่อเข้าสู่พระนิพพานของเรา ก็เข้าไป
แล้วอย่างน้อยหนึ่งในสาม

แต่ถ้าเราสละถึงที่สุด แม้แต่ชีวิตนี้ก็สละได้ เพื่อถวายเป็นพุทธานุชา
ธรรมบูชา สังฆบูชา เพราะเรารู้ว่าเราทำความดีแบบนี้ เราตายเราก็ไป
พระนิพพาน

ถ้าสามารถสละถึงขนาดนี้ได้ ยอมมอบกายถวายชีวิตต่อพระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์ ความดีจุดใดที่เราทำไม่ได้ เรายอมตายเสียดีกว่า
ถ้าอย่างนั้นตัวจาคานุสติคือการสละออกของเรา จะมีผลเต็มที่
คือท้ายสุดก็เข้าสู่พระนิพพานเช่นกัน

สำหรับเวลาทั่ว ๆ ไปเมื่อใครครวญดูว่า มีสิ่งใดที่เราสละได้ มีสิ่งใด
ที่เราสามารถให้ เพื่อเป็นการสงเคราะห์ผู้อื่นได้ เรามีโอกาสที่จะให้ แล้วเรา
ไม่ให้มีไหม ?

ถ้าหากว่าเราสามารถให้ได้ทุกเวลา ก็ให้ทรงอารมณ์ใจภาวนา
รักษาอารมณ์ตัวสละในใจของเรานั้น ให้ทรงตัวไว้ สมาธิทรงตัวสูงมาก
เท่าไร กำลังการสละออกของเราก็ยิ่งสูงมากเท่านั้น สามารถที่จะให้

ได้ตลอดเวลา แม้แต่ชีวิต เลือดเนื้อ ร่างกาย ถ้ามีคนต้องการมัน ก็สละให้ได้

เพราะเรารู้ว่าเราตาย เราก็ไปพระนิพพาน ก็ให้เอาใจเกาะพระนิพพานเป็นจุดสุดท้าย จับอารมณ์ภาวนาให้ทรงตัว ให้กำลังมันสูงที่สุดเท่าที่เราจะทำได้ จากอนุสติกรรมฐาน ก็จะสามารถทรงตัวอยู่ ตราบใดก็ตามที่เรายังคิดจะสละออก ตราบนั้นตัวอนุสติตัวนี้ก็ตั้งมั่นอยู่กับเราตลอดไป

สำหรับตอนนี้ ก็อย่าลืมเรื่องภาพพระ คือพุทธานุสติของเรา ให้อยู่ควบกับลมหายใจเข้าออก กำหนดใจเบาๆ สบายๆ แบ่งความรู้สึกส่วนหนึ่ง จับภาพพระให้เป็นปกติ

เมื่อสวดมนต์ทำวัตร ให้ตั้งใจว่า เราทำเป็นพุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ อานิสงส์ทั้งหมด เราต้องการไปพระนิพพานแห่งเดียว เอาความรู้สึกของเรา จับภาพพระเอาไว้ ปากเราก็สวดมนต์ทำหน้าที่ของเราไป

ถึงเวลาทำการทำงานอื่นๆ ให้จับภาพพระอยู่กับเราตลอดเวลา การงานต่างๆ ก็จะทำแล้วได้ผลละเอียดละออดี ตอนนี้ให้ค่อยๆ ถอนจิตออกมา และประคับประคองให้อยู่กับภาพพระเอาไว้ เพื่อจะได้ทำวัตรเข้าต่อไป

พระครูธรรมธรเล็ก สุขุมมปญโญ
วันพุธที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗

สนทนากับพระเล็ก สุขุมมปญโญ
เดือนตุลาคม ๒๕๔๕
ณ บ้านอนุสาวรีย์ฯ

ถาม :

ตอบ : ท่านบอกว่าภรรยาขายเรื่อนั้นก็ตกนรกอยู่นานแสนนาน เกิดมาชาตินี้โดนถ่วงน้ำ แต่ว่าพวกเด็กที่ไปกักขังเหยียดนั้นก็ไม่ลงนรก แต่ว่าเกิดมาชาติใหม่บวชพระแล้วโดน เป็นอันว่าโดนขังเหมือนกัน ไม่น่าเชื่อว่าหินใหญ่ขนาดนั้นน้อยๆมันกลิ้งลงมาปิดปากถ้าเอาไว้ จะจัดแงะจุดดิ่งยังไม่ก็ไม่ออก ครบเจ็ดวันมันกลิ้งออกไปเฉยๆ ถึงได้บอกว่าวิบากของกรรม เป็นเรื่องเกินกว่าที่คนจะนึกถึง ท่านถึงได้บอกว่าพุทธรวิสัย ความสามารถของพระพุทธรเจ้าก็ดี ฉานวิสัย ความสามารถของผู้ได้ฉาน ได้สมบัติก็ดี กรรมวิบากการส่งผลของกรรม โลกจันโดยความเป็นไปของโลก ท่านบอกว่าอย่าไปเสียเวลาคิดมัน ผู้ใดคิดพืงมีส่วนของความเป็นบ้า เสียเวลาเปล่าๆ มัวแต่ไปคิดอยู่ว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น ทำไมถึงเป็นอย่างนี้ เสียเวลาไม่ได้ทำความดีอะไร เป็นเราคิดแหงกอย่างนั้นก็แยเหมือนกัน

ถาม : ถ้าติดแหงกอย่างนั้นก็ถือโอกาสเข้าฉานสมบัติไปเลย ?

ตอบ : อย่างนั้นก็ถือว่าคุณโชคดี ระวังเขาเอาไปเผาเหมือนกับอาดมาแล้วกัน ป่วยขึ้นมา พอหนัก ๆ ทนไม่ไหว เราก็เข้าสมาธิเพื่อระงับเวทนา ปรากฏว่าเขาช่วยกันยาเราเสียละเลย โดยเฉพาะพวกที่เอามือมาอังแล้วไม่มีลมหายใจ ก็ตกอกตกใจกันใหญ่ หลวงปู่ธรรมชัยที่ตายไปก็ประเภทอย่างนี้แหละ คือท่านทนไม่ไหว ถึงเวลามันบีบหัวใจกัน ก็คิดดูท่านผอมๆ

บาง ๆ แล้วโดนกระแทกอีก ๆ อย่างนั้น

ถาม : ความจริงท่านจะไม่ไป ?

ตอบ : ท่านก็เลยไปเลย หมดเรื่องหมตราวเสีย ตัวเองก็จะไปเหมือนกัน ดิ้นขึ้นมาแสบไปหมด ถามว่าอะไรมั้ง ? เล่นเอาน้ำร้อนประคบถูกกันใหญ่ เขาบอกว่ามันแข็งไปหมดทั้งตัวแล้ว เขาว่า เรายื่นบอกท่านขอเขาไว้ เขาทำวัตรอยู่ กำหนดใจบอกเขาว่า เฮ้ย! มาช่วยหน่อยไว้อย่ามัวมันยากตายพอดี ท่านขอเขาก็มาถึงก็พูดเพราะเหลือเกิน เป็นเรานี่คงดำเตลิดเปิดโปงไปแล้วใช่ไหม รายนั้นเขาบอกว่า ผมว่านะ ถ้าหากว่าพวกเราไม่ไปยุ่งกับท่าน เดี่ยวท่านก็พินเอง แหม! เป็นเราก็ดำกระจายไปแล้ว นี่พูดเพราะจัง แล้วคนมันจะไปรู้ภาษาอะไร ก็คนอื่นมันรับไม่ได้ คนรับได้มันมีอยู่คนเดียว แล้วพูดเพราะจังเลย

ถาม : แล้วคนที่เขาช่วยนี้มีโทษไหมคะ ?

ตอบ : เขาเจตนาดีจะ พระพุทธเจ้าท่านบอกแล้วว่าผู้ใดต้องการอุปัฏฐากท่านให้ดูแลภิกษุใช้ ผู้อุปัฏฐากดูแลภิกษุใช้ ใ้บุญเท่า เหมือนกับอุปัฏฐากตถาคตนั่นแหละ ยอมให้มันได้บุญเราก็ทนแสบเอา หน่อยแล้วกัน สร้างเวรสร้างกรรมไว้เยอะก็ต้องอย่างนั้น

ถาม : การที่เราเอาพระธาตุครูบาอาจารย์ไว้ที่เกตุพระพุทธรูปมีผลเสียไหมครับ ?

ตอบ : ความจริงไม่ควร ถ้าบรรจุไว้ที่ฐานดีกว่า ถ้าบรรจุที่เกตุน่าจะเป็นพระบรมสารีริกธาตุ คือบางคนเขาคิดว่าเหมาะสม แต่มันไม่รอบคอบ คือพระจริง ๆ ท่านไม่ถือสาหรอก แต่ทำแล้วมันเหมาะสมไหม สมัยของเราเนี่ยถือว่าโชคดี เพราะว่าพระบรมสารีริกธาตุรู้สึกว่ามันง่ายเหลือเกิน ถ้าเป็น

สมัยโบราณกว่าจะได้สักองค์สององค์มันแสนยาก ต้องมีบุญบารมีระดับเจ้าพระยามหากษัตริย์โน้น ประเภทว่าฉลองกันใหญ่สามเดือนเจ็ดเดือนกันเลยทีเดียว สร้างเป็นเจดีย์องค์ใหญ่มโหฬาร เพื่อบรรจุกันเลยทีเดียว อย่างของพระเจ้าอโศกมหาราชก็จะมีเจดีย์เงิน เจดีย์ทอง เจดีย์แก้ว บรรจุซ้อน ๆ กันเอาไว้ เสร็จแล้วก็สร้างเป็นห้องศิลาใต้ดิน ถ้าสมัยนั้นก็คงประเภทคอนกรีต ทำเป็นห้องใหญ่ เสร็จแล้วข้างบนก็ก่อเจดีย์ซ้อนไว้อีกชั้นหนึ่งคือทุกอย่าง ท่านทำไว้ด้วยความเคารพ ทำให้สมกับพระเกียรติยศของพระพุทธเจ้า สมัยก่อนพอหลวงพ่อส่งยามให้ก็ลวง มือชน ไม่ค่อยจะเป็นระเบียบเรียบร้อยกับชาวบ้านชาวเมืองเขาที่ไหนหรอกปรากฏว่าวันนั้นลวงไป กำลังใจมันเปิดพอดี โอ้โฮ...โดนซอดเสียจนสะดุ้งเลย หลวงพ่อท่านเลยหัวเราะสมน้ำหน้ามัน ปรากฏว่าที่ซอด ลวงไปเจอมืดหมอพอดี มันเหมือนไปโดนไฟเป็นพันโวลท์ ซอดเอาสะดุ้งเลย แสดงว่าอานุกาภาพจริง ๆ ถ้าหากว่าใจมันเปิดรับพอดี ก็แรงขนาดนั้นจริง ๆ ปรากฏว่าจัดแจงกันดูแล้วหลวงพ่อก็จะมีมืดหมออยู่เล่มหนึ่ง มีแก้วจักรพรรดิสององค์ แล้วพระบรมสารีริกธาตุใส่เป็นขวดแก้ว

ถาม :

ตอบ : ถ้าหากว่าเป็นกลิ่นหอมลักษณะเหมือนกับว่าเป็นดอกไม้ ก็จะเป็นเทวดา ถ้าเป็นกลิ่นเหมือนยังกับไม้จันทร์ก็จะเป็นพรหม แต่ว่าบางองค์ท่านจะมีลักษณะเฉพาะ อย่างเช่น หลวงพ่อท่านมาก็จะเป็นกลิ่นยานัตถ์

ถาม :

ตอบ : สมาริ ถ้านับว่าอ่อนไป คือยังไม่ถึงปฐมฌาน ถ้าถึงปฐมฌานแล้ว

สามารถตัดกิเลสได้ระดับโสดาบันกับสกิทาคามี ถ้าอนาคตามีต้อง
ฉานสี่ชั้นไป ไม่อย่างนั้นกำลังจะไม่เพียงพอที่จะกตกิเลสอยู่

ถาม : กตกิเลสได้นี้ หมายถึงว่าตลอดเวลาเลยหรือว่า..... ?

ตอบ : ก็มีทั้งต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง แต่ว่าอย่างของพระโสดาบัน มันก็
ต้องมีขาดช่วงบ้าง แต่กำลังของท่านจะทรงตัว คำว่าทรงตัวก็คือ
สิ่งที่ท่านทำได้มันจะไม่พลาดอีก เอาแค่ปฐมฉานก็พอไม่ต้องมากหรือ
ยึดหัวหาดให้ได้ก่อน แล้วค่อยไปทยอยต่อ

ถาม : แล้วถ้าท่านนานเกินไป ?

ตอบ : มันมีอยู่สองอย่างเหมือนกัน บางคนกำลังยังไม่เคยชิน การทรง
ฉานนานเกินไปมันเครียดเหมือนกัน บางคนถ้าทรงฉานนานๆ ต้องไป
เขย่าให้หลุด กระโดดโลดเต้น เช่นไปฟังเพลงดูหนังให้หลุดไปเลย ซึ่งมันก็
น่าเสียดาย เพราะว่าหากเขาสามารถทรงได้สบาย ๆ นี้ สามารถกตกิเลส
หนึ่งไปเลย

ถาม : อย่างหนูรู้สึกว่าจะสมาธิยังอ่อนอยู่ แต่พยายามที่จะข่มใจเอาไว้
แต่รู้ว่าฉานแข็งเกินไป ?

ตอบ : เป็นไปไม่ได้จะ ฉานแข็งแต่สมาธิอ่อน เพราะสมาธิกับฉาน
เป็นตัวเดียวกัน คือกำลังสมาธิถ้าทรงตัวเรียกว่าฉาน คือ ความเคย
ชิน ความเคยชินระดับ ๑ ก็คือฉาน ๑ ความเคยชินระดับ ๒ ก็คือ ฉาน
๒ เอาเถอะถ้าเคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์จริง ๆ ตั้งใจว่าตาย
เมื่อไรก็ไปนิพพาน ฉานมันเป็นใจช่างหัวมันเถอะ รักษาอารมณ์นี้
ให้ได้แล้วกันง่ายกว่าเยอะเลย

ถาม : แล้วเวลาที่นั่งสมาธิ บางอารมณ์มันคิดถึงพระมากเกินไป ต้องแก้

อย่างไรคะ ?

ตอบ : ไม่ต้องแก้จะ ก็คิดถึงต่อไป คือ ถ้าหากว่ามันอยากจะทำให้
มันคิด ถ้าหากว่ามันอยากจะทำให้ภาวนา ให้ภาวนา เพียงแต่ว่าการคิดให้
มันคิดอยู่ในด้านอนุสติ ๑๐ ประการ คือ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์
เทวดา ศีล การบริจาคให้ทาน ความตาย ความสงบระงับ หมายถึงว่า
นึกรักษารมณีนึกถึงพระนิพพาน แล้วก็ลมหายใจเข้าออก ถือว่าทรงอยู่ใน
ด้านดี

ถาม : ไม่เป็นวิปัสสนาหรือคะ ?

ตอบ : ไม่เป็นจะ ถ้าหากจะเป็นวิปัสสนาต้องเห็นว่าทุกอย่างไม่เที่ยง ทุก
อย่างเป็นทุกข์ ทุกอย่างยึดถือมันหมายไม่ได้ หรือว่าถ้าหากว่าให้คิดอยู่ใน
ด้านดี แต่ละวันประคองให้มันอยู่ในด้านดีได้ก็น่าพอใจแล้วละ

ถาม : (เรื่องแหวนจักรพรรดิ)

ตอบ : คือ ถ้าในจำนวนวัตถุมงคลของหลวงพ่อก็มีแหวนจักรพรรดิ
นี้แหละที่ท่านบอกว่าพระทุกองค์ควรมี ท่านบอกว่าในกาลต่อไป
ข้างหน้า ถ้าพวกแกอยู่ได้ แกต้องไปเป็นผู้นำเขาในที่ต่าง ๆ ถ้ามีแหวน
จักรพรรดิอยู่ คนจะมามากเท่าไรแกก็เลี้ยงเขาได้ มันเป็นวัตถุมงคลอย่าง
เดียวที่หลวงพ่อบอกว่าพระควรมี

ถาม : รุ่นไหนก็ได้ ?

ตอบ : ก็รุ่นที่ท่านทำนั้นแหละ จะเป็นรุ่นไหนก็ได้

ถาม : ฉันทมีแหวนจักรพรรดิอยู่รุ่นหนึ่ง จัปที่ไรชนลูกชู้ทุกที่ ?

ตอบ : ยังดีครับ ผมเองเคยโดนมีดหมอหลวงพ่อบีตกระโดดเลย มันดู
ยังกับไฟเป็นพันๆ โวลท์เลย เคยถามหลวงพ่อบอกว่า ที่หลวงพ่อบอกอยู่ที่นี่ อัน

ไหนสำคัญที่สุด ท่านบอกว่าพระบรมสารีริกธาตุสำคัญที่สุด วัตถุมงคลในโลกนี้ไม่มีทางทำได้เกินพระบรมสารีริกธาตุ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของสมเด็จพระบรมสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง แล้วถามว่าอย่างอื่นล่ะครับ ท่านบอกว่ามีดหมอไว้ในทางป้องกัน ส่วนแก้วจักรพรรดิ เอาไว้สงเคราะห์ในเรื่องลาภ

ถาม : ลูกแก้วจักรพรรดินี้ต้องเป็นคนที่ม่เชื่อสายมา ?

ตอบ : คนที่เคยเป็นพระเจ้าจักรพรรดิมาก่อน เสร็จแล้วในปัจจุบันนี้มีความจำเป็นที่ต้องใช้ในการสงเคราะห์คนหมู่มาก หลวงปู่ชุ่มท่านเอาแก้วจักรพรรดิมา ๓ องค์ องค์ใหญ่ ๒ สององค์ ถวายหลวงพ่อบุญหนึ่ง ถวายในหลวงองค์หนึ่ง ท่านบอกว่าหลวงน้อง ต่อไปหลวงน้องต้องเลี้ยงคนจำนวนมาก ขอให้รับแก้วจักรพรรดินี้เอาไว้ แก้วจักรพรรดินี้ อาจารย์ของผมหันเสกมาจากปรอท คือ ปรอทนี้เป็นโลหะที่เป็นน้ำไขใหม่ เขาจะทำให้มันแข็งได้ แล้วจะมีขั้นตอนของมันว่าจะเป็นมหาเสน่ห์ ป้องกันภัยรักษาโรค ทำเป็นทอง ทำเป็นแก้ว ถ้าทำเป็นแก้วนี้ถือว่าสุดยอดแล้ว ท่านบอกว่าท่านได้จากอาจารย์ของท่าน ที่นี้อาจารย์ของหลวงปู่ก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าเป็นอาจารย์ทางพม่าหรือเปล่า แต่ถ้าทางไทยนี้ อาจารย์ของหลวงปู่ชุ่มก็คือ หลวงปู่ครูบาศรีวิชัย ท่านบอกได้มาจากอาจารย์ ท่านบอกว่าปรอทนี้ถ้าหากว่าเป็นตัวเมียเรียกว่าแก้วราหู คือเป็นแก้วจักรพรรดิลูกเล็ก แต่ถ้าเป็นตัวผู้ทำแล้วเป็นแก้วจักรพรรดิลูกใหญ่ เรียกว่าแก้วจักรพรรดิ ท่านถวายในหลวงไปองค์หนึ่ง ถวายหลวงพ่อบุญองค์หนึ่ง แล้วตอนหลังลูกศิษย์สำคัญอีกคนหนึ่งก็คือร้อยตำรวจโทอรณพ ตอนนั้นนะ ตอนนี้นำมาผ่นแจกแล้วละ ร้อยตำรวจโทอรณพ กอวัฒนา ท่าน

ก็ได้ลูกเล็กไป คราวนี้เพื่อนยืมไปใช้ ไอ้ดีเล็ก เจ้าสันต์ เพื่อนซี้กัน เขาเรียกดีใหญ่ดีเล็กคุณนี่ ก็เลยว่ายืมไปใช้ แล้วมันดันทะเล้งไปเที่ยวช่อง ของผู้กองอรณพแกล่เล่นถักเชือกหุ้มเอาไว้อย่างดีเลยนะ ปรากฏว่าที่หุ้มยังอยู่ สมบูรณ์พร้อมทุกอย่าง แต่แก้วหายไปแล้วมันไปโผล่ที่ไหนรู้ไหม ? ไปโผล่ที่หลวงพ่อ หลวงพ่อเลยยึดเสีย เล่นเอาผู้กองอรณพ จะขย้าคอเพื่อนตาย

ถาม : แล้วที่หลวงพ่อกำมีไหมครับ ?

ตอบ : ไม่มีจะ มีแต่ที่หลวงพ่อกำทำ ที่เป็นแก้วเจียรระโนกมี ที่เป็นแก้วแล้วมีกลีบสี ๆ ที่เป็นแหวนกมี ท่านบอกว่าที่ท่านทำ ท่านปู่พระอินทร์สงเคราะห์ให้อาณูภาพเกือบจะเท่าของจริง ก็เลยไม่ต้องร้อนอะไร องค์ไหนก็ได้ เอาไปเถอะ

ถาม : ที่เป็นคริสตัล ?

ตอบ : ลูกใหญ่นั้นมีอยู่ไม่กี่องค์ หลวงพ่อกำเก็บไว้ที่หัวเตียงของท่าน พุทธาภิเษกอยู่หลายปีเลย

ถาม : ๒๐ ปี ?

ตอบ : นั้นแหละ ของผมอยู่ที่ท่านอนันต์เขายืมไปใช้ บอกเขาว่าเมื่อไรจะเอามาคืนนะ ? เขาบอกว่าถ้าคืนเขาจะคืนให้แสนหก ก็บอกไอ้ซิบหาย มันถือโอกาสยัดกันเลยหรือวะ ? นำตะไคร้ไหมล่ะ ? ที่ตอนยืม บอกว่ายืม ถ้าหากว่าก่อสร้างอะไรเสร็จไม่มีความจำเป็นต้องใช้แล้วจะคืน อีคราวนี้พอทวงไป เขาบอกว่าจะคืนให้แสนหกครับ มันนำตะไคร้มาเลย

ถาม : แล้วของหลวงพ่อบุญสององค์นี้อยู่ไหน ?

ตอบ : อยู่ที่หลวงพ่อนันต์ ไม่ทราบว่าจะเก็บไว้หรือเปล่า เพราะว่าตอนมรณภาพ ย่ามหลวงพ่อบุญยกให้หลวงพ่อนันต์ไปเลย อะไรต่อมิอะไรในนั้น

ก็เป็นของหลวงพี่นั่นดี

ถาม : หลวงพ่อเคยทำดาบพระ ?

ตอบ : อันนั้นจะเป็นมีดหมอรุ่นแรก มีอยู่ประมาณ ๖๐ เล่มได้ มีสัญลักษณ์สำคัญคือสลักคำว่า ภปร.สก.อยู่ เพราะว่าเป็นตอนที่ในหลวงเสด็จไปยกข้อฟ้าวัดท่าซุง แล้วคราวนี้ท่านไม่ได้เรียกมีดหมอ ท่านเรียกว่าดาบฟ้าพื้น มารุ่นหลังที่ทำ ท่านเรียกว่ามีดหมอชาติรี ทำมหาราชท่านบอกว่า มีดหมอถ้าชักออกจากฝัก ท่านเตรียมเทวดาไว้พร้อมที่จะช่วยเลย ท่านให้พรไว้เช่นนั้น แล้วใหม่ ๆ ได้มาก็ตั้งคู่กัน พอคืนนั้นท่านฟ้องหลวงพ่อบอกว่าลูกศิษย์ของท่านนะครับชักมีดออกจากฝัก ผมเองต้องตั้งทำเตรียมพร้อมแก้เลย ท่านว่านั่น เหมือนกับว่าเป็นการให้สัตยาณภัย ถึงเวลาให้กดเรียกได้ ก็คนโน้นกริ่ง คนนี้กริ่ง เทวดาท่านก็ลำบากเหมือนกัน พวกเล่นชักดูว่าของตัวเองเป็นไง สวยไหม เพราะฉะนั้นต้องบอกเขาก่อนว่าเราจะชักทำอะไร ขออนุญาตก่อน

ถาม :

ตอบ : ผมเคยมีประสบการณ์อยู่สองครั้งว่า บางทีเราเองมีวแต่เพลินทำอย่างอื่นอยู่ แล้วก็ไม่ได้ตั้งกำลังใจรับว่าท่านจะติดต่อเรื่องอะไร ท่านกดเราวิ่งไปเฉย ๆ เลย ประเภทลืมนตาไม่ขึ้น แบบง่วงจัด ๆ หัวโถ่พื้นไปเลย นั่นแหละแล้วท่านก็ลากไปเลย มันอยากไม่ตั้งทำรับดีนัก เอาเสียเองเลย ถ้าเจอลักษณะนั้นขอให้ทราบเลยว่าเป็นท่านต้องการจะติดต่อกับเราแล้ว คราวนี้เราตอนนั้นตั้งหลักไม่ทัน ท่านกดเราวิ่งไปเลย มันรู้สึกเหมือนคนลืมนตาไม่ขึ้น อยากรักขอเอาหัวลงหมอนไปก่อน ถ้าเป็นลูกศิษย์หลวงปู่โลกอุดรสบายหน่อย หลวงปู่โลกอุดรท่านจะเสกตะกรุดฝังแขนไว้ให้

ถึงเวลาท่านจะติดต่อกัน แขนข้างนั้นจะลุกอยู่ข้างเดียว ลุกเป็นเม็ด ๆ หมดเลย เสร็จแล้วท่านก็จะกำลงไปพูดที่ตะกรุด ปกติตะกรุดอยู่ในเนื้อมองไม่เห็น เวลาที่ท่านจะติดต่อกัน มันจะหมุนปัดขึ้นมา เหมือนกับสัตยาณ ไทโรศัพท์ เราดูแล้วก็สนุกดี ตอนนั้นไปเยี่ยมปู่โทน หล้าแพร ตอนที่ไปเยี่ยม นั้นปู่โทนก็ ๙๐ กว่า ตอนนั้นก็ยังอยู่ก็ร้อยสิบกว่าปี ตอนที่ไปเยี่ยม อยู่ ๆ แกก็ขยับขึ้นมา แกก็กำไปถาม สวัสดิ์ครับใครครับ ท่านโน้นกับบอกมา อ้อ.. หลวงปู่ไวเหวอ ตอนนี้อยู่ไหน อยู่แม่สาย บอกว่าจะติดต่อเรื่องอะไร บอกว่าจะข้ามไปฝั่งพม่า จะเอาไอนั้น ๆ จะหาได้ที่ไหน หลวงปู่โทนก็บอกเขาไป เขาคุยยังกับมือถือเลย แล้วเราก็สังเกตว่าชนลุกอยู่แขนข้างเดียว แล้วตะกรุดก็ลอยหมุนขึ้นมา พอคุยเสร็จอะไรเสร็จก็จมหายไป ท่านบอกว่า ลูกศิษย์ของหลวงปู่โลกอุดรท่านจะฝังไว้ให้ทุกคน ถึงเวลาเขาติดต่อกันได้หมด

ถาม : ทำยังไงถึงได้พบท่าน ?

ตอบ : หลวงปู่โลกอุดร ท่านบอกว่าถ้าหากจะพบท่าน ให้ปู่ผ้าขาวหำที่ แล้วจุดธูปห้าดอก ภาวนาคาถาว่า.... โลกะอุตตโร มหาเถโร อะหังวันทามิ ดังสทา.... ว่าไปเรื่อย ๆ แค่นี้ ถ้าท่านว่างท่านจะมาสงเคราะห์ในตอนนี้เลย ถ้าหากไม่ว่าง ท่านจะมาสงเคราะห์ในความฝัน น่าสนุกไหม ถ้าหากเจอท่านสมัยนี้ คนก็น่าตกใจ พวกนักมวยปล้ำตัวยักษ์ ๆ นี่สงสัยเหมือนกันว่าดีกว่าท่าน ท่านสูงเกือบสี่เมตร คนโบราณจริง ๆ

ถาม : (คุยเรื่องวัดดุมงคล)

ตอบ : พิธีกรรมไม่มี มันสำคัญตรงปลุกเสก คือว่าถ้าจะสร้างตามแบบ

โบราณ เราต้องหาโลหะห้าอย่าง เรียกว่า**ปัญจโลหะ** เจ็ดอย่าง สัตตะโลหะ หรือว่าโลหะเก้าอย่างเรียก **นวโลหะ** หรือไม้เอาที่มีค่าเป็นทอง เป็นนาก เป็นเงิน แล้วก็ต้องหาวันเวลาที่เหมาะสม ส่วนใหญ่ฤกษ์สร้างพระกริ่ง เขาจะเอาวันเพ็ญเดือนสิบสอง แล้วก็จะมีการปลุกกันตอนกลางเที่ยง ฤกษ์เที่ยงตรง อย่างนี้ แต่ของเรา ไม่ใช่อย่างนั้น ของเราเป็นเรื่องพระสงเคราะห์ เราก็กำหนดวันเวลาเสร็จ ขอให้ทางโรงงานเขาบวงสรวงเทไปเลย พอเสร็จเรียบร้อยแล้ว เราเอามาเข้าพิธีเท่านั้น ถ้าหากทำตามแบบโบราณจริง ๆ มันลำบาก แต่ละขั้นตอน ตั้งแต่หาโลหะธาตุมาทำเบ้าทำพิมพ์อะไรนี่ต้องผ่านการปลุกเสกทุกขั้นตอน

ถาม : (พระกริ่งพิชัยสงคราม)

ตอบ : จริง ๆ ท่านตั้งใจป้องกันแต่ท่านบอกว่า ถ้าป้องกันให้ใช้คาถามหาวิชะโยโหหิ อสังวาโส ถ้าหากจะใช้ในทางให้ลาก ให้ใช้พ่วงกับคาถาเงินล้าน คือตั้งใจสงเคราะห์ในเรื่องเกี่ยวกับสงครามจริง ๆ พวกตลาดค้าพระทำพระจันทร์มันเอาไปลอง แล้วบอกว่าขลังยิ่งกว่าของวัดสุทัศน์บอกมันว่า กูจะเตะมึง คือพวกนั้น เทียวเอาไปเปรียบเทียบกับสำนักเขา มันไม่ได้ เพราะว่าของสายวัดสุทัศน์นั้นประเภท ฤกษ์ดี สถานที่ดี โลหะธาตุดี ท่านต้องอาศัยหลายอย่างรวมกัน แต่ของเรามาถึงก็พระเสกให้เลย มันไม่ดีกว่าก็ให้มันรู้ไป ต่างกันตรงนี้แล้วเขาก็ชอบประเภทว่าไปลองกัน แล้วเทียวมาพูดกัน จะทำให้เขาเขม่นเราเสียเปล่า ๆ

ถาม : (การปลุกเสก)

ตอบ : ถ้าหากว่าพระท่านไม่ว่าง ก็ให้**พระโมคัลลาร์** **พระสารีบุตร** ท่านมา แต่ถ้าหากว่าท่านว่าง องค์ไหนท่านตั้งใจสงเคราะห์ท่านก็จะมาเอง

ถึงตอนนั้นต้องดูว่าองค์ไหนท่านมา แต่ว่าจริง ๆ แล้วพระกริ่งเป็นรูปของ**พระไภษัชคุรุ** ท่านเป็นโพธิสัตว์ใหญ่ ท่านตั้งความปรารถนาไว้ว่า トラบใดที่ยังมีสัตว์โลก ยังเวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสาร トラบนั้นท่านจะไม่เข้าพระนิพพาน กำลังใจสุดยอดจริง เรื่องของพระ เทวดา พรหม ท่านจะยอมรับกฎของกรรม อะไรที่เกินวิสัย เกินกฎของกรรม ท่านจะไม่ยุ่งด้วย แต่ว่าเรื่องของพระโพธิสัตว์ เพื่อความสุขของผู้อื่น ถึงละเมิดกฎของกรรม ท่านก็ยอม ท่านยอมรับเอง แต่ว่าให้คนอื่นมีความสุขสบาย คราวนี้**พระกริ่งพิชัยสงคราม** ทำมาเพื่อตัดเคราะห์กรรมของเขาโดยเฉพาะ เรื่องเกี่ยวกับความลำบากเดือดร้อนเมื่อเกิดภาวะสงคราม ก็เลยต้องทำในรูปของพระไภษัชคุรุ พระโพธิสัตว์องค์นี้คนจีนเขานับถือมากเลย

ถาม : (พระองค์ที่ ๑๑)

ตอบ : องค์นี้โยมเขาไปหาหลวงปู่ท่อน วัดป่าศรีอภัยวัน ไปถึงก็หลวงปู่เจ้าขา ช่วยเสกให้หน่อย หลวงปู่รับมาก็ยกใส่หัวเลย ท่านบอกว่าไม่เคยจับวัดตุ้มกลอะไรที่อำนาจขนาดนี้มาก่อน ไม่ต้องเสกแล้วลูก คือท่านเห็นเป็นรูปพระสงฆ์ คงไม่ทราบว่าเป็น**พระองค์ที่ ๑๑** แล้วใครจะมีบารมีมากกว่านั้นละ แต่ท่านก็สุดยอดเลยนะ ท่านรับมาปั๊บ ท่านยกใส่หัวเลย บอกไม่ต้องเสกแล้วลูก ไม่เคยจับวัดตุ้มกลที่ไหนที่มีอำนาจขนาดนี้มาก่อน คนเอาไปก็เหลือเกินนะ เจอหลวงปู่หลวงพ่อที่ไหนว่าดี มันยัดให้ท่านเสกหมด

ถาม : (เหรียญทำน้ามนต์)

ตอบ : เหรียญทำน้ามนต์มีอยู่แค่ ๓,๐๐๐ เหรียญ คือตอนแรกหลวงพ่อก่อนขอพระท่านทำ พระท่านให้ทำแค่เท่าไร จำไม่ได้ ประมาณ ๑,๐๐๐

เองมั้ง ? หลวงพ่อท่านบอกคนมาเป็นแสน แล้วไม่เหยียบกันตายหรือครับ อันนี้ไม่ยืนยันนะ เพราะว่าประวัติตอนนี่ชักเลือนๆ ต้องกลับไปดูใหม่ เสร็จแล้วท่านอนุญาตให้ทำแค่ ๓,๐๐๐ หรือว่า ๓๐,๐๐๐ เหรียญ แต่มันไม่พอหรอก เพราะว่า มันขาดตลาดในเวลาอันรวดเร็ว ท่านบอกว่าการกำลังใจคนมันไม่เท่ากัน ในเมื่อกำลังใจไม่เท่ากัน คือ ศรัทธามันไม่เท่ากัน คนเอาไปใช้ไม่มีผล มันจะด่าแก ด่าแกหมายถึงด่าหลวงพ่อนะ แต่หลวงพ่อบอกว่าคนมันมากต่อมาก ถ้าทำน้อยแค่นั้นเองนี่ ไม่พอแจกกัน อย่างเช่นว่าทำสักพันนี้ ไม่พอแจกอยู่แล้ว ท่านก็เลยต่อรอง น่าจะให้ทำแสนหนึ่งแต่ต่อรองให้ทำสามหมื่นเหรียญหรือโง่ นี่ เดี่ยวขอไปดูบันทึกอีกทีหนึ่ง

ถาม : ใช้รักษาโรคอะไรครับ ?

ตอบ : คือโรคทุกชนิดถ้าไม่เกิดวิสัยรักษาได้ กระทั่งมะเร็งนี่เขาก็หายกันมาแล้ว ขณะเดียวกันบางคน กำลั้งใจแฉ่ๆ กินน้ำมันดีหมดเป็นโถ่ง ยังไม่หายก็มี

ถาม : เพราะอะไร ?

ตอบ : มันสำคัญอยู่ตรงเครื่องรับ เครื่องส่งเขาส่งเต็มที่อยู่แล้ว ถ้าเครื่องรับแฉ่ ๆ ก็ลำบาก อยู่ที่คนเอาไปใช้

ถาม :

ตอบ : คือเรื่องของการสร้างบุญสร้างบารมีมันอยู่ที่ว่าใครทำมากกว่า มันไม่ใช่ว่าอยู่ที่เด็กหรือผู้ใหญ่ เป็นเด็กหรือผู้ใหญ่เป็นเรื่องของขั้นห่าที่อาศัยอยู่เท่านั้นเอง สังเกตดูว่าเวลาเขาพูดแล้วเราไปคิดเองว่าลามปามไปถึงผู้ใหญ่ ไม่รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ ความจริงเป็นผู้ใหญ่ในร่างเด็ก เพราะฉะนั้นเราไปดูตรงจุดนั้นไม่ได้ ต้องไปดูตรงว่าเขาเป็นผู้ใหญ่ เขาปฏิบัติได้ดีมากนะ

แล้วถ้าบวชเมื่อไร ไม่ถูกตั้งให้หลงทาง เราจะได้พระดีทันทีที่บวชเลย

ถาม : เขาอายุเท่าไรคะ ?

ตอบ : น่าจะสิบกว่าๆ ก็บวชเถรวไปก่อน อย่างของเราแก่จะตายยังไม่รู้จักโต ของคนอื่นอย่างไรไม่รู้ ของอาตมาตายตอนเด็กบอย ทำบาปทำกรรมไว้เยอะ มันเลยโตไม่ค่อยเป็น พวกปาณาติบาตเยอะ มันจะอายุสั้นพลันตายชาตินี้ยังแปลกใจ มันอายุมาสี่สิบกว่าได้อย่างไร น่าจะตายไปนานแล้ว

ถาม : เหมือนเขาไม่มีความเป็นเด็กเลย ?

ตอบ : เขาทำมาเยอะแล้ว เมื่อทำมาเยอะแล้วสภาพจิตของเขาก็ผู้ใหญ่ไปที่อื่นเขาจะด่าเอา เขาจะคิดว่าไม่รู้เด็กหรือผู้ใหญ่ ความจริงผู้ใหญ่ นั่นแหละไม่รู้เรื่องอะไรเลยแล้วไปด่าเขา

ถาม : ผู้ใหญ่ที่ใจเป็นเด็กหาง่าย แต่ผู้ใหญ่ที่ใจเป็นผู้ใหญ่ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ หาไม่ค่อยจะเจอ ?

ตอบ : คนไหนที่จะพอให้การสงเคราะห์ประดับประดาไว้ได้ ก็จะมีเขาแล้ว เพราะอย่างน้อยๆ นานไปข้างหน้า เขาเป็นที่พึ่งของคนหมู่มากได้ เราก็สบายด้วย บอกแล้วว่าแถวนี้ไม่เคยหวงวิชาหรอก มีเท่าไรให้แค่หมดคุณทำได้เร็วเท่าไร คุณก็เบาแรงผมได้เท่านั้น ก็แปลกใจอยู่อย่างหนึ่งทำไมคนอื่นมันหวงวิชากันจัง ไม่ต้องอะไรหรอก เอาแค่ทำดอกไม้ บางทีแค่เข้าไปดูใกล้ ๆ โดนไล่ตะเพิดแล้ว ของที่นี้มาเหอะ เขาเรียกใช้หมดแหละ เขาหาตัวตายตัวแทนกันอยู่ เขายังเป็นเร็วเท่าไร เราก็นั่นแหละน้อยเท่านั้น คราวนี้คนอื่นเขาไปหวง หลวงพ่อท่านเคยหวงเมื่อไร มีเท่าไรท่านก็บอกจนหมด วันก่อนท่านน้อยย่องเข้าไปฟังสอนพุทธประวัติวันสุดท้าย ที่พระเจ้าท่านว่า อานันทะ ลูกก่อนอานนท์ สิ่งที่ดีภาคสอนแก่พวกเรอนั้น

ขึ้นชื่อว่าปิดบังความรู้เฉพาะครูไว้ไม่มี สิ่งที่เหมาะสมควรตบถบอกเธอไปหมดแล้วภายใน ๔๕ ปีที่ผ่านมา ก่อนท่านจะปรินิพพาน ท่านบอกว่า เธอจะมีพระธรรมวินัยนี้เป็นเกาะ เธอจะมีพระธรรมวินัยนี้ เป็นที่พึ่งที่อาศัย คำว่าเป็นเกาะ คือ เกาะกลางทะเลนะ คนที่จะข้ามวิญญูสงสาร เขาถือว่าข้ามหัวน้ำใหญ่ ถ้าหากว่ามีเกาะมีอะไรเป็นที่อาศัย มันก็จะปลอดภัยกว่า ท่านบอกว่า เธอจะมีธรรมวินัยนี้เป็นเกาะ เธอจะมีธรรมวินัยนี้เป็นที่พึ่งอาศัย ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา พระอนานนท์ก็แอบไปร้องไห้ว่า พระพุทธเจ้าจะตายแล้ว ตัวเองเป็นแค่พระโสดาบันเอง คำว่าแค่โสดาบันเอง สมัยนี้ของเรานั้นมันเหมือนแบกภูเขาทั้งลูกใช้ไหม สมัยของท่านถือว่า กระจิวเดียว อามันตะยามิโว ภิกขเว ปฏิเวระยามิโว ภิกขเว ชะยะระยะธัมมา สังขารา อัปมาเทนะ สัมปาเทตะ ท่านบอกว่า ขอให้เธอจงยังประโยชน์แก่ชนหมู่มาก แล้วขณะเดียวกันก็ยังประโยชน์ส่วนตนให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท สมัยนี้เขาประมาทกันเยอะ หลวงตาน้อย แก่เรียนน้อย แต่แก่ใฝ่รู้ เวลาเราสอนพระใหม่ แก่ก็ย่องเขาไปฟังด้วย แจกข้อสอบให้พระใหม่ แจกไปแจกมา ไปถึงหลวงตาน้อย ปรากฏว่า อ้าวคุณมาทำไมวะ ? ก็หัวเราะ อยากรู้ว่าออกอะไรบ้าง ?

ถาม : หลวงพ่อเจ้าคะ เวลาหนึ่งสมาธิแล้ว จิตมันบอกว่า พุทธปัญฺชะเรติ ?

ตอบ : พุทธปัญฺชะเรติ ผู้อยู่ในบัญญัติแห่งพุทธ คือว่าอยู่ในประตู อยู่ในหน้าต่าง อยู่ในขอบเขต คือพวกแบบนี้เขาเรียกว่า อุทานธรรม จะมีเฉพาะของตน คือเข้าใจด้วยตัวเองตอนนั้น บางทีตามคนอื่น ถ้าเขาไม่มีความเข้าใจตรงจุดนี้ เขาอธิบายไม่ได้หรอก เพราะมันเป็นเฉพาะๆ อย่าง พระภิกขุเสนาบดีท้าวสุทนต์ ท่านเป็นพระมหากษัตริย์ของตระกูลศากยะ

แล้วท่านก็ออกบวช เสร็จแล้วพอท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านก็อุทานว่า สุขหนอ สุขหนอ แล้วพระที่เป็นปุถุชน ก็ไปกล่าวหาท่านว่า ท่านไปนึกถึงความสุขในราชสมบัติ แล้วไปฟ้องพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็บอกว่า ภิกขุเสนาบดีเราไม่ได้หมายถึงความสุขในราชสมบัติ หากแต่ว่าเป็นความสุขของการออกจากกาม แล้วก็ยืนยันว่าพระภิกขุเสนาบดีท่านเป็นพระอรหันต์ แล้วท่านเป็นเอตทัคคะทางผู้มาในสกุลสูง คือเป็นพระมหากษัตริย์แล้วยังมาบวชอย่างนี้ มีอยู่องค์หนึ่ง เจ้าคุณอะไรไม่รู้ในหลวงตั้งให้ลงทนายด้วยคำว่าอุทานธรรมวาทิ คือ หลวงปู่องค์นี้ ใคร ๆ ก็เรียกท่านว่า หลวงปู่ดีนะ เพราะว่าอะไร ๆ ท่านก็มีแต่ดีนะ ๆ ไม่เคยมีเสียเลย เสร็จแล้วในหลวงท่านก็ขอไปกราบหลวงปู่องค์นี้ ท่านเจ้าคุณจะจังหวัดท่านก็นั่งประกบเลย คือเขาเทรกันมานานแล้วว่า ให้กราบทูลในหลวงดี ๆ คำว่าดีนะของหลวงปู่เก็บใส่ย่ามไปเลย ไม่ต้องใช้หรอก แต่ปรากฏว่าในหลวงถามหลวงปู่สุขภาพเป็นยังไง อ้อ...ดีนะ ก็ไปของท่านได้ในหลวงท่านตั้งให้ว่าเป็นเจ้าคุณแล้วต่อด้วยอุทานธรรมวาทิ คือในหลวงท่านก็เข้าใจ ว่าไปตรงจุดนั้นแล้ว เพราะจะมีคำอุทานเฉพาะของตนอยู่ ของหลวงปู่มีท่านว่า เตระสะ อฏฺฐังคิโก คำว่าอฏฺฐังคิโก มัคโค ก็คือมรรคแปด เตระสะ ธุดังคะ ก็คือ ธุดงค์สิบสามประการ คราวนี้ของท่านพอมันเกิดวูบเข้ามาในดวงจิต ท่านก็อุทานมาในลักษณะอย่างนั้นเสร็จ ท่านก็เข้าใจความหมายอยู่คนเดียวว่า ธุดงค์วัตรสิบสามประการ กับมรรคแปด จริง ๆ แล้วเป็นอันเดียวกัน มรรคแปดมีความเห็นชอบ สัมมาทิฏฐิ ความดำริชอบ สัมมาสังกัปปะ สองตัวนี้เป็นตัวปัญญา แล้วก็จะมีสัมมาวาจา การพูดดี สัมมากรรมันโต ทำงานดี สัมมาอาชีโว เลี้ยงชีพดี สัมมาวายาโว

พยายามดี เพียรดี อันนี้เป็นเรื่องของศีล ทำเลียงชีพในทางที่ชอบ การปฏิบัติได้ถูกต้อง การพยายามชอบในเขตของศีล แล้วก็จะมีส่วนสมาธิกับสมาสมาธิ ตัวนี้จะเป็นตัวสมาธิ ก็คือศีล สมาธิ ปัญญา คราวนี้ศีล สมาธิ ปัญญา ทางสายที่หลวงปู่มั่นถนัด มันต้องออกไปทางตรงคิ้วตรี เพราะฉะนั้นพอตัว เตะระสะ อัญฐังคิก ท่านก็แปลความได้ทันทีเลยว่า มรรคแปดของท่านก็คืออริยสัจธรรมสามอันเอง อันนี้จะไม่เหมือนกัน อย่างหลวงพ่อบอกว่า ท่านจะเลียงพระพุทธเจ้าให้อิ่ม ไข้ไหม? พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า พระท่านอิ่มนานแล้ว ขอให้เลียงตัวเองให้อิ่มก็แล้วกัน คือพอมันขึ้นไปบนนิพพานแล้ว ความรู้สึกอย่างนั้นขึ้นมาจริง ๆ ท่านก็หลุดปากออกไป

ถาม : แต่ละครั้งจะไม่เหมือนกัน ?

ตอบ : ไม่เหมือนกัน ของหลวงปู่มั่นนี้ปรากฏเป็นสิบ ๆ ครั้งเลย แต่ละครั้งท่านตีความได้หมด คือใจตอนนั้นจะรู้สึกเองว่าหมายความว่าอย่างนี้ ๆ

ถาม : อุปติสสะ นี้หมายถึงพระพุทธเจ้าหรือเปล่า ?

ตอบ : อุปติสสะ คือ พระสารีบุตร ตระกูลนี้เป็นตระกูลพระอรหันต์ พี่ชายใหญ่คือ อุปติสสะ น้องชายรองคือ อุปเสนะ น้องสาวถัดไป คือท่านจาลา อุปจาลา สีสุปจาลา เป็นผู้หญิงสามคนติดกัน แล้วก็ไปท่านจุนทะกับท่านเรวตะ เป็นผู้ชายอีกสอง เจ็ดคนเป็นพระอรหันต์หมดเลย โดยเฉพาะท่านเรวตะ เป็นพระอรหันต์ตั้งแต่เจ็ดขวบ ตระกูลพระอรหันต์แต่แม่เป็นเมจิฉาธิฐี วาระสุดท้ายก่อนที่จะนิพพาน ท่านกลับไปโปรดแม่ท่านเอง คือท่านสารีบุตรท่านรู้ว่าตัวเองอายุมากแล้ว คือท่านนั่งพิจารณาอันหลังไปว่า ในอดีตที่ผ่านมาพระอัครสาวกนิพพานก่อนหรือว่าพระพุทธเจ้า

นิพพานก่อน เสร็จแล้วท่านก็ทราบที่พระอัครสาวกทั้งหมดจะนิพพานก่อนพระพุทธเจ้า ในเมื่อดังนั้น ท่านก็กำหนดดูต่อไปว่าสมควรจะนิพพานที่ไหน ก็เห็นว่าแม่ตัวเองยังเป็นเมจิฉาธิฐีอยู่ ทั้ง ๆ ที่ลูกตัวเองเป็นพระอรหันต์ตั้งเจ็ดองค์ ควรจะกลับไปโปรดแม่ก่อน ถ้าโปรดแม่แล้ว เราจะนิพพาน ก็เลยตั้งใจว่ากลับไปนิพพานในห้องที่ท่านเกิด คือ แม่คลอดท่านในห้องไหนก็จะนิพพานในห้องนั้น เสร็จแล้วก็กลับบ้าน พระพุทธเจ้าท่านบอกให้แสดงธรรมเทศนาโปรดพระเป็นครั้งสุดท้ายก่อน เพราะขึ้นชื่อว่าธรรมเสนาบดีสารีบุตรจะแสดงธรรมสงเคราะห์ผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก คำว่าปรากฏขึ้นได้ยาก เพราะพระอัครสาวกเมืองขวามืองค์เดียว ก็พอ ๆ กับพระพุทธเจ้าไข้ไหม ก็เท่ากับว่ามีพระพุทธเจ้าองค์เดียวก็มีพระอัครสาวกเมืองขวามืองค์หนึ่ง พระอัครสาวกเมืองชัยองค์หนึ่ง ส่วนพระอรหันต์อื่น ๆ เยอะแยะไปหมด ท่านก็เลยต้องแสดงธรรมโปรด เสร็จแล้วท่านก็พากิษุของท่านที่เป็นพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ พร้อมกับพวกน้อง ๆ พอไปถึงก็ให้หลานชื่อ อุปวาทะ ไปเจอเข้าก่อน ก็บอกไปแจ้งข่าวให้แม่ทราบด้วยว่า ตอนนี้จะกลับมาหา แม่ก็ดีใจว่าลูกแก่ขนาดนั้นแล้ว แม่แก่ขนาดไหนก็นึกเอา ตั้งแต่ไปบวชมานี้ไม่ได้เจอหน้าเลย มีแต่น้อง ๆ หนีหายไปทีละคน ๆ ตัวเองก็คอยดูแลทรัพย์สินสมบัติอยู่ ก็นึกว่าสงสัยลูกเราทนความลำบากไม่ไหว จะสึกกลับบ้านแล้วแน่นอนเลย ก็เลยดีใจ ให้คนใช้จัดแต่งห้องหับอะไรกันใหญ่โต พอถึงเวลากลับมา พระสารีบุตรท่านก็มาขอเข้าไปอยู่ห้องเดิมของตัวเอง ก็มีพระจุนทะท่านเฝ้าไข้อยู่ เพราะพระสารีบุตรท่านกลายเป็นเลือด คงประเภทกระเพาะทะเล ส่วนพระสงฆ์อื่น ๆ ก็อยู่ในห้องโถง พยายามดันหัวมหาราชทั้งสี่มาเยี่ยม แสงสว่างก็ไปกระทบตาท่านแม่ที่กำลังสวด

มนต์อยู่ เขาจะสวดมนต์ถวายพระพรหมของเขาเป็นปกติ พอแสงสว่าง
ทะลุไปถึงก็ถามท่านจุนทะว่า จุนท์เอ๊ย...ใครมาหาพี่แกนะ ท่านจุนทะก็
บอกว่า ทำวมหาราชทั้งสี่นะแม่ แม่ก็ เอ๊ะ ลูกเราเก่งขนาดนี้เขียวหรือ ?
ขนาดทำวมหาราชยังต้องมาหา ท่านก็เลยขอเข้าไปดูเอง พอเข้าไปก็เห็น
เข้า พอเห็นท่านก็ถามว่า พ่อเอ๊ย เรียกท่านสารีบุตร นี่พ่อยิ่งใหญ่กว่าทำ
วมหาราชอีกหรือ ? พระสารีบุตรท่านก็ไม่ได้ตอบตรง ท่านบอกว่า นี่นะแม่
ทำวมหาราชทั้งสี่นะ เหมือนกับเด็กวัดของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่พระโพธิสัตว์
จุติมาสู่ครรภ์ ทำวมหาราชทั้งสี่ก็ถือพระขรรค์แวดล้อมดูแลอยู่ แม้กระทั่ง
เวลาที่ท่านอยู่วัดก็เฝ้าประตูวัดในทิศทั้งสี่ให้ ท่านก็เลยเปรียบว่า ถ้าเปรียบ
กับพระพุทธเจ้าแล้วทำวมหาราชก็คือเด็กวัด ท่านไม่ได้เปรียบกับตัวเอง
นะ คราวนี้ก็ เออ...เจ้าใหญ่กว่าทำวมหาราชก็จริง แต่ก็คงไม่ใหญ่ไปกว่า
พรหมหรอก ก็ไปสวดมนต์ของแกต่อ พยายามสอง พระอินทร์มาเยี่ยม แสง
ก็ไปที่ห้องแกอีก ก็ถามว่าจุนท์เอ๊ย ใครมาเยี่ยมพี่แกอีก ก็บอกว่าพระ
อินทร์นะแม่ แกก็รีบออกมาดู ถามว่า นี่พ่อยิ่งใหญ่กว่าพระอินทร์อีก
หรือ ? พระสารีบุตรท่านก็บอกว่า พระอินทร์ก็เปรียบเสมือนสามเณรน้อยที่
คอยถือบาตรถือจีวรพระพุทธเจ้า ตอนพระพุทธเจ้าท่านเสด็จลงมา จาก
ดาวดึงส์ พระอินทร์ท่านก็ถือบาตรตามพระพุทธเจ้าลงมา ท่านก็ เออ...
แต่คงไม่ใหญ่ไปกว่าพรหมหรอก แกก็ไปสวดมนต์ของแกต่อ พยายาม
สามทำวมหัทธสมบัติพรหมมาเอง เจ้าพ่อของพรหมเลย ท่านก็เลยถามอีก
ว่าใครมาหาพี่แกนะลูก ก็บอกว่าทำวมหัทธสมบัติพรหมผู้เป็นอธิบดีของ
พรหมทั้งหลายนะแม่ คราวนี้แม่อยู่ไม่ได้ละซิ ตัวเองนับถือพรหมเป็นใหญ่
แต่ทำวมหัทธสมบัติพรหมอธิบดีของพรหมทั้งหมดมาเองอย่างนี้ เมื่อเป็น

อย่างนั้น ก็ถาม พ่อเอ๊ย...นี่พ่อยิ่งใหญ่กว่าทำวมหัทธสมบัติพรหมอีกหรือ
ลูก ? พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า ถ้าหากว่าทำวมหัทธสมบัติพรหมอื่นหรือ
แล้วก็เหมือนกับพี่เลี้ยงเด็ก เพราะว่าตอนพระพุทธเจ้าคลอดใหม่ ๆ ทำ
วมหัทธสมบัติพรหมทั้งสี่เอาชายทองมารองรับ แต่ถ้าทำวมหัทธสมบัติพรหมก็เปรียบ
เสมือนมัทธกษัตริย์ เพราะว่าเป็นผู้อาณาชนาพระพุทธเจ้าให้อยู่แสดงธรรม
โปรดสัตว์โลกเสียก่อน ตอนที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ใหม่ ๆ ท่านคิดว่าจะ
ไม่แสดงธรรมสงเคราะห์ เพราะว่าธรรมะลึกซึ้งเกินไป ทำวมหัทธสมบัติพรหม
ท่านทราบความคิด ท่านก็เสด็จลงมา ท่านว่าสัตว์โลกที่ซูลีในดวงตามีน้อย
นั่นมีอยู่ ขอพระองค์โปรดแสดงธรรมสงเคราะห์เขาเถิด เมื่อเป็นอย่างนั้น
ท่านก็เลยรับแสดงธรรม ท่านสารีบุตรก็เลยเปรียบว่า ทำวมหัทธสมบัติพรหม
ก็เหมือนมัทธกษัตริย์นั่นแหละ เพราะถึงเวลาที่ต้องอาณาชนาศีลาอาณาธรรม
พ่อแม่ได้ยินดั่งนั้น ก็เลยบอกว่าไม่รู้เลยว่าพ่อมีความดีถึงปานนี้ พระ
สารีบุตรก็บอก หยุดเถิดแม่ ขึ้นชื่อว่าความดีของลูกนั้นไม่มีหรอก ความดี
ทั้งหมดเกิดจากพระพุทธเจ้าท่านสงเคราะห์ ขอให้แม่ตั้งใจฟังนะ แล้วท่านก็
เทศน์ถึงคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ขึ้นอดีตปิโส ภควา อรหัง สัมมา
สัมพุทโธ ดังนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าของเราเป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้โดย
ชอบ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติน่าประจักษ์ เสด็จไปได้แล้ว
ในทุกที่ เป็นผู้ฝึกที่ไม่มีใครเหนือกว่า เป็นครูสอนของมนุษย์และเทวดา
เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว เป็นผู้จำแนกแจกธรรม แม่ได้ฟังแล้วก็เกิดปิติ
กลายเป็นพระโสคาบันไป แกกัตืออกดีใจ พระสารีบุตรหมดลมแล้ว เทศน์จบ
แกกัตืออกดีใจ พ่อเอ๊ย...แม่ไม่เคยได้ฟังภาษิตดี ๆ อย่างนี้มาก่อนเลยในชีวิต
ทำไมไม่มาโปรดแม่แต่เนิ่น ๆ พอพูดไปเห็นลูกเงียบ แกกัตืออกดีใจ

ปรากฏว่าเย็นเฉียบ ลูกชายไปเสียแล้ว นั่งร้องอยู่ตรงนั้นแหละ เสร็จแล้ว พวกน้องๆ ก็มาช่วยปลอบให้ท่านคลายโศก ท่านก็เลยเปิดคลังตัวเอง บอกให้เรียกช่างมา บอกว่ามีเท่าไร เอามาให้หมดเมืองนาลกะเลย ท่านเกิดที่นาลกะ ขนทองออกจากคลังไปเลย ให้สร้างที่พักสงฆ์ ๕๐๐ หลัง ท่านใช้คำว่าปราสาท ก็คือบ้านหลายๆ ชั้น แล้วก็สร้างที่พักอาศัยคนดูกะ ๕๐๐ หลัง เอาให้เสร็จทันจัดงานศพลูกชายตัวเอง ทางด้านพระก็ส่งข่าวไปยัง พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ส่งพระมาช่วยกันจัดงานศพ เทวดา พรหม พระอินทร์ก็มาช่วยกันเต็มไปหมด พระอินทร์ก็ขอให้ท้าววิษณุกรรมช่วย สงเคราะห์ เขาสร้างหลังหนึ่ง ก็ขอให้เป็นสองหลังเสีย ก็เลยกลายเป็นว่า อย่างละพันหลัง คนมาเท่าไรก็รับได้ เสร็จแล้วชาวบ้านก็ช่วยกันหาไม้หอม ฟินหอม ใครมาก็ก่อ จิตกาธานสูงขึ้นไป ท้าววิษณุกรรมก็เนรมิตให้กลายเป็นมณฑปสวยงามสมเกียรติ ประดับด้วยแก้วก็ประการก็แล้วแต่แก้วว่า พอถึงเวลาเผาเสร็จสรรพเรียบร้อย พระอนุรุทธดับด้วยน้ำหอมเสร็จ พระจุนทะเถระก็รวบรวมอัฐิ เหลือเพียงห่อเล็กๆ เท่านั้นเอง ไปถวาย พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็บอกว่า พระสารีบุตรผู้เป็นสาวกของเรา ผู้เลิศที่สุดในทางธรรม เป็นผู้ที่เปรียบเหมือนกับแม่เลี้ยงหรือนางนม คือว่าพระในธรรมวินัยนี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ผ่านการสงเคราะห์จาก ท่าน จนกระทั่งบัดนี้ท่านได้ทำหน้าที่ของตัวเองสมบูรณ์แล้ว พระผู้ที่ บริสุทธิ์เห็นปานนี้ ถึงวาระนั้นก็ไม้อาจดำรงชันธอยู่ได้ ขอเธอจงอย่า ตั้งอยู่ในความประมาทของขันธห้าเลย พอเทศน์ถึงตอนนั้นท่านบอกว่า มหาชนอันมากก็บรรลุมรรคผล คราวนี้ท่านก็สั่งให้สร้างเจดีย์อยู่ในมหา เขตวันวิหารนั้นแหละ บรรจ้อัฐิพระสารีบุตร เป็นที่สักการะบูชาของคน

ต่อไป พระสารีบุตรนิพพานวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๒ ถัดจากนั้นอีก ๑๕ วัน พระโมคคัลลาน์ ก็ไปตาม พระพุทธเจ้าเท่ากับว่าพรรษาสุดท้าย ท่านขาดแขนซ้ายขวาไปเลย มรดกภาพก่อนพระพุทธเจ้าปีหนึ่ง ๔๔ พรรษา ของพระพุทธเจ้า มีอยู่ตอนหนึ่งสอนพระท่านว่า พระนางประชาบดีโคตมี ท่านเป็นภิกษุณีองค์แรกของพระพุทธศาสนา เป็นผู้ทำหน้าที่พระพุทธ มารดาตั้งแต่พระพุทธเจ้าอายุได้ ๗ วัน แล้วบวชเป็นพระภิกษุณีอรหันต์ นิพพานเมื่ออายุ ๑๒๐ ปี นิพพานก่อนพระพุทธเจ้า คราวนี้พวกเราลองไล่ ดูว่า พระพุทธเจ้าอายุ ๘๐ ปี แม่น้ำอายุ ๑๒๐ ปี ต่างกันกี่ปี ๔๐ แล้วแม่น้ำคงอายุห่างจากแม่ไม่กี่ปีใช่ไหม ? ตีว่าสัก ๓ ปี ๕ ปี แล้วกัน แล้วอย่างนั้นพระนางสิริมหามายาคอดตลูกตอนอายุเท่าไร ? ตอนแรก เราก็อ๊ะ ! จะแก่ขนาดนั้นเชียวหรือ? แต่ปรากฏว่าไปเปิดพระไตรปิฎกดู จริง ๆ ท่านว่าธรรมดาพุทธมารดาจะประสูติพระโพธิสัตว์เมื่ออายุ ๕๐ - ๖๐ ปี เพราะอะไร.. เพราะว่าถ้าหากว่ามีแล้ว ท่านจะอยู่ได้เพียง ๗ วัน ในเมื่ออายุสั้นขนาดนั้น ก็เลยให้อยู่นานๆ ก่อน แล้วค่อยมี เราก็เลย แปลกใจว่า ทำไมแม่อีกดี น้าก็ดี พ่อก็ดีตายหมดเลย ปรากฏว่ากว่าจะมี ขนาดนั้นก็ชราเต็มที่แล้ว พระพุทธเจ้าไปสงเคราะห์ไม่นานก็ไปกันเป็นแถว นี่ถ้าไม่เจอตรงนั้นก็ยังคงขบใจถึงขณะนี้แหละ เพราะไปเทียบอายุแล้วคน หนึ่งตายอายุ ๑๒๐ ปี อีกคนหนึ่งตายอายุ ๘๐ ปี อายุอย่างต่ำ ๆ ก็ห่างกัน ๔๐ ปี แล้ว ๔๐ กว่าด้วยเพราะว่าแม่น้ำท่านไปก่อน เทียบไปเทียบมา เปิดตำราหาจนเจอ เขาบอกว่าธรรมดาของพุทธมารดา ท่านใช้คำว่า พุทธมารดา จะเห็นพระโพธิสัตว์ที่อยู่ในครรภ์อยู่ตลอด จะมีท้าวมหाराชทั้ง ๔ คอยดูแล แวดล้อมรักษาอยู่ตลอด จะเป็นผู้ที่ยืนในการประสูติพระ

โพธิสัตว์ คือไม่ได้นอนคลอດเหมือนคนอื่น ๆ ร่างกายไม่ได้เป็นด้วยมลทิน ในระหว่างที่คลอດนั้น จะเป็นผู้ที่อยู่ได้ไม่เกิน ๗ วัน หลังจากที่พระพุทธรเจ้าคลอດแล้ว คราวนี้จะมีอยู่ข้อหนึ่งที่ว่า จะมีปกติประสูติกาลในระหว่างอายุ ๕๐ - ๖๐ ปี ข้อนี้ชัดเลย แสดงว่าต้องมีระหว่างนั้นจริง ๆ ของเราสสมัยนี้ห้าหกสิบหมदन้ายาแล้วใช่ไหม ? แสดงว่าคนสมัยโบราณเขาแข็งแรงกว่า เยอะเลย ห้าหกสิบยังมีลูก

ถาม : เขาคงไม่ใช่อายุขัย ๑๐๐ ปี เหมือนตอนนี้ ?

ตอบ : สมัยนั้นอายุขัย ๑๐๐ ปี ถ้าอายุ ๖๐ ก็เหมือนกับ ๔๐ สมัยนี้ ก็ยังไม่นับว่าแก่มาก โดยเฉพาะพวกสาววิทยาศาสตร์ มันดูไม่แก่เลย

ถาม : (พระหลวงตากถามปัญหา)

ตอบ : หลวงตากครับ...อะไรบางอย่างที่มันเกิดขึ้นจริง ๆ มันไม่ใช่เรื่องของเรานะ ถ้าหากว่าเรารีบเข้ามา มันทำให้เราุ่นวายเสียเปล่า ๆ สำคัญที่สุด ต้องรักษาใจของเราให้ดี ทุกสิ่งทุกอย่างมันไม่มีใครผิด ไม่มีใครถูกหรือครับ มันเป็นสมมติทั้งนั้น ทุกคนต่างเห็นว่าสิ่งที่ตนเองทำดีแล้วทั้งนั้น ถึงได้ทำ แต่จริง ๆ แล้ว อาจดีแค่นั้น ถูกแค่นั้น ส่วนที่ดีกว่านั้น ถูกกว่านั้นยังมี เราต้องหาให้เจอ ที่อะไรละ ? สิ่งที่ยบรพชิตต้องพิจารณาเนื่อง ๆ หลวงตากคงศึกษามา ที่บอกว่า กายวาจาใจที่ดีกว่าอย่างนี้ยังมีอยู่ เราต้องทำกาย วาจา ใจนั้น เราตัวดีตัวเราเอง โดยศีลได้หรือไม่ ? ผู้รู้ใคร่ครวญแล้วดีเราโดยศีลได้หรือไม่ ? สิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราสมควรจะต้องทำ เรื่องอื่นมันจะเป็นอย่างไรก็ช่างมัน ถ้าทราบใดที่เรายังหวังพึ่งพึ่งคนอื่นอยู่ ตราบนั้นเราก็ตยังเดินเองไม่ได้ ยืนเองไม่ได้ คนอื่นจะเป็นแบบอย่าง จะเป็นบทเรียน จะเป็นสิ่งที่เรา

อาศัยเพื่อก้าวไปสู่จุดหมายสิ่งที่เราต้องการ ต่อให้เป็นกัลยาณมิตรที่เป็นครูบาอาจารย์ก็ตาม เพื่อนสพธรรมมิกก็ตาม สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ เราอาศัยได้ระดับนี้เท่านั้น สุดท้ายก็ต้องอัตตาหิ อัตตาโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งของตนเอง เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ ที่มันเกิดขึ้น บอกตรง ๆ ว่าเรื่องของคนอื่นทั้งนั้น ไม่ใช่เรื่องของเรา ใครเขาจะมีความคิดอย่างไร ใครเขาจะมีความเห็นอย่างไร ก็ไม่ต้องไปฟังชานตามเขา รักษาใจเราให้ดีก็พอ มันปกติของเราบางที่มันก็อดไม่ได้ใช่ไหม? ถึงเวลามันก็ต้องคิดบ้างใช่ไหม?

ถาม : เข้าใจแล้วครับ ?

ตอบ : ของเราเองก็ไม่ต้องไปใส่ใจมันหรอก ใครจะว่าอย่างไรก็ช่าง เรามีพระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งก็พอ เรื่องพรรคนี้ต่างคนต่าง ความเห็น ต่างคนต่างความคิด ประเภทความเห็นไม่ตรงกัน สำหรับชวราวาสการพนันมันเลยเกิดใช่ไหม ? ของพระความเห็นไม่ตรงกันขัดคอ กันมันก็มี อยู่สุขอยู่สบายเกินไป มันก็ไม่ใช่โลกสินะ คำว่าโลกนี้เป็นทุกข์ ครับ อนิจจังไม่เที่ยง ทุกขังเป็นทุกข์ ไม่มีอะไรยึดถือมันหมายได้ ผมเองนอนป่วยอยู่โรงพยาบาล พอได้ข่าวก็เออ..มันซักจะไปกันใหญ่แล้วละ

ถาม :

ตอบ : มารเขาจะพยายามดึงเราออกจากความดี ที่ละนิด ๆ โดยเฉพาะเขาจะให้ความสามารถจนเรานึกไม่ถึง แต่มันไม่ใช่ความสามารถจริง ๆ ของเรา มันเป็นความสามารถที่เขาให้ แล้วเขาจะดึงเราให้เป็ไปจากพระธรรมวินัยไปที่ละน้อย ๆ โดยที่เราไม่รู้ตัวกว่าจะรู้ตัวก็เสร็จเขาไปแล้ว แล้วส่วนอื่นทั้งหมดจะเป็นลักษณะที่ว่า ทำเพื่อคนอื่น ทำเพื่อสงเคราะห์เขาซึ่งเป็นจริตนิสัยของตัวเอง แต่ว่าลักษณะของการ

ทำไปทำมาเขาจะชักให้เบ่ไปได้เอง คนเรามีวิสัยทางด้านไหน เขาก็จะเอาตัวนั้นแหละมาหลอก ส่วนนี้ต้องระวังให้มาก ๆ เชื่อดตัวเองไม่ได้เด็ดขาด รู้สึกว่าตัวเองดีเมื่อไร ให้รู้ว่าตัวเองใกล้พังเต็มทีแล้ว สมัยก่อนผมเคยเดือนท่านทีหนึ่ง จนท่านไม่อยากจะดูหน้าคน หนีเข้าป่าไปเลย แล้วลูกศิษย์ไปตามออกมาใหม่ ตามออกมาใหม่ก็ตั้งทำได้อยู่ระยะหนึ่ง ระวังไว้แล้วก็ผลอเสร็จไปอีก แต่แหม...พระเขาก็ทำรุนแรงกัน แล้วผมมารู้ทีหลังว่าเขามาอ้างชื่อผมด้วย ไปกันใหญ่ เรานอนป่วยอยู่โรงพยาบาลแท้ ๆ กลายเป็นหัวหน้าทีมไปได้อย่างไรก็ไม่รู้ เอาเถอะ เราทำมาขนาดนี้แล้วถ้าบางอย่างมากระทบแล้วเราทอดอย มันจะเสียประโยชน์ไปเปล่า ๆ ฉะนั้นก็ทำตัวเหมือนบ้านว่าง ๆ ไม่มีหลังคา ไม่มีข้างฝา ข้างมามันก็เลยไปหมด ถ้ามีข้างฝา มีหลังคา เสียงมันเบ้งบึง เราก็รู้สึกไปกระทบ สมัยก่อนผมทำ นั่งกำหนดใจเหมือนกับอยู่ในห้องว่าง ๆ ไม่ว่าจะปรส กลิ่น เสียง ไม่ว่าจะไรไม่รับทั้งนั้นแหละ ทำเหมือนบ้านว่าง ไม่มีให้ข้างหรือกรับ หลังคาที่ไม่มีข้างฝากี่ไม่มี มันเลยไปหมด พอทำ ๆ แล้วก็ เออ...ดีเหมือนกันแะะ มันไม่ต้องไปรับแรงกระทบของใคร

ถาม : แล้วถ้ามีใครมาถาม ?

ตอบ : ไม่ควรยุ่งเลยครับ คือในระหว่างนั้นนี่ ต่างคนต่างทำ ถ้าเราไปเข้าข้างใครก็จะกลายเป็นคนผิดในสายตาของอีกคนหนึ่ง หนึ่งไว้เสียดีกว่า นาน ๆ ไป อะไรจะชัดเจนขึ้น ในช่วงนั้นถ้าเราไปใส่อารมณ์ตามใคร มันจะขาดทุนทั้งขึ้นทั้งล่อง โอกาสที่ถูกมันน้อย เรื่องของทิฐิตามเห็นนี้พูดยาก ดูที่ตัวแก่ที่ตัว คุณแค่นั้น ดูผิดที่เมื่อไรก็ลำบาก จำไว้ว่าเรื่องของคนอื่นเป็นเรื่องของโลกทั้งหมด เราแก้ไขโลกไม่ได้ เราต้องดูที่ตัวแก่ที่ตัว แก้ไข

โลกมันเกินกำลังไป ดีชั่ว ใครทำ คนนั้นรับ ถ้าหากว่าเขาไม่ละอายชั่วกลัวบาป เขาสามารถทำของเขาได้เราเองก็ถอยห่างออกมา แต่ขณะเดียวให้ดูว่าตัวของเราเองเป็นอย่างไร มีความดีส่วนไหนที่ควรจะเร่งทำ มีความชั่วส่วนใหญ่ที่เราจะละให้หมดไป ให้ตั้งหน้าตั้งตาแก้ไขตรงจุดนั้น ดูที่ตัวเอง แก้ที่ตัวเอง อัตตนา โจทยัตตนา หักงาโทษ โภชนาโทษตัวเองอยู่เสมอ ๆ อย่าเข้าข้างตัวเอง ให้เห็นอยู่เสมอว่าจริงแล้ว ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น เราเป็นคนผิด ถ้ามันหาจุดผิดไม่ได้ก็ ผิดตั้งแต่เกิดมาแล้ว อยากเกิดมาเองรับยากเหมือนกัน ถ้าไม่เกิดมามันไม่เจอหรือก ไม่รู้จะโทษใคร โทษตัวเองสบายใจที่สุด

ถาม : ช่วงหลวงพ่อมรณภาพ หลวงพี่ได้อยู่กับหลวงพ่อกับไหมครับ ?

ตอบ : ก็ยังอยู่ จัดงานครบ ๑๐๐ วัน เสร็จถึงไป วันสุดท้ายไปกราบหลวงพ่อกัน ท่านเห็นพระเยอะท่านเลยถามว่ามาทำไม? บอกว่ามากกราบหลวงพ่อกับ ท่านว่า เออ...ขอบใจนะ มีงานอะไรก็ไปทำกัน พวกเราเองทั้ง ๆ ที่เห็นว่าท่านจะไปแหล่มีไปแหล่แล้ว ก็ต้องถอยออกมา เพราะว่าของท่านนี้ คำว่างานสำคัญกว่าชีวิต จำไว้ให้แม่น ๆ ยังไง ๆ ก็ตาย ขอทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด ก็บอกกับพระเขาว่า ของเราเจ็บไข้ได้ป่วยอยู่ ก็ยังสวดมนต์บิณฑบาต เจริญกรรมฐานอยู่เป็นปกติ ไม่ได้ทำเพื่อจะรอดใคร ไม่ได้ทำเพราะอยากได้รับคำชมจากใคร แต่ที่ผมทำเพราะผมรู้ว่าความดีของผมยังไม่พอที่จะหนีนรก ผมบวชมาจนป่านนี้ ผมขาดสวดมนต์ทำวัตรแค่ ๔ ครั้ง เพราะว่ามันป่วยจนลุกไม่ไหวจริง แต่เวลาพวกคุณสวดมนต์ทำวัตรอยู่ ผมก็พนมมือนึกตามไป เพราะไปนั่งร่วมกับพวกคุณไม่ไหว แล้วคุณคิดดู ผมทำขนาดนี้ ผมยังไม่มั่นใจว่า ผมจะพ้นนรกได้ แล้วคุณคิดหรือว่าคุณ

จะพัน ? คือส่วนใหญ่ของเขา พอว่างหน่อยเขาก็ไม่เอาแล้วอย่างนี้ ก็บอกกับเขาไปอย่างนั้นว่า ขนาดทำมาอย่างนี้แล้ว เราเองยังไม่มั่นใจว่าจะพันนรกได้ แล้วของพวกคุณล่ะ เจ็บนิด ป่วยหน่อย ว่างหน่อย แล้วมันจะรอดได้อย่างไร บอกว่าไม่ได้ตั้งใจจะมาอวดว่า เราทำความดี มีวัตรปฏิบัติที่เข้มข้นกว่า ไม่ได้จะมาเกทับกันว่าอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์ที่ดีกว่า มันสำคัญอยู่ตรงจุดที่ว่า ผมสงสารคุณว่ามันจะไม่รอดนรกมากกว่า บางทีของเราเองก็ต้องว่าเขาหนัก ๆ เขาจะได้สติรู้ตัวบ้าง จริงก็ไม่อยากจะยุ่งกับใคร ปลอຍเขา ประเภทที่เรียกว่าสวรรค์มีทาง เจ้าไม่ไป นรกไร้ประตู ดันตะกายมา ก็ปลอຍเสียให้เข็ด แต่คราวนี้ขึ้นไปอยู่ในฐานะของครูบาอาจารย์เขา มันจำเป็นที่จะต้องอบรมดูแลเขา ปลอຍทิ้งไว้เฉย ๆ ไม่ได้ ก็ต้องปากเสียด่ามันไปเรื่อย ๆ หลวงตาลองดูใหม่ครับ ๑๗ ปี ชาติ ๔ ครั้ง จดสติได้ครับ ยืนยัน เขาสังเกตอยู่อย่างเดียวว่าผมจะไกลไกลยังไงก็ตาม ผมพยายามจะเร่งกลับให้ทันทำวัตร เพราะว่าจะเห็นว่าบางที เราไปถึงก็เกือบทุ่มหนึ่งแล้ว ฆาตนาที่หนึ่งสองนาที่ ไปถึงบอกคนขับเขาจอดหน้าศาลาเลย ลงได้ ห่มผ้าพาดสังฆาฏิกี่ขึ้นไปทำวัตรร่วมกับเขา เสร็จแล้วค่อยไปอาบน้ำอาบทำอีกทีเลย ที่ซัดที่สุดก็คือ หลวงปู่มั่น ท่านบอกว่ามีวัตร ถึงจะมีศีล วัตรปฏิบัติของพระนะครับ ถ้าหากว่าเป็นส่วนหยาบ ๆ แค่นี้เรายังทำไม่ได้ เรื่องศีลที่มันจะควบคุมกาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อยเราก็อำนาจไม่ได้ แล้วถ้าหากว่าเรื่องวัตรทำไม่ได้ เรื่องศีลทำไม่ได้ เรื่องความเข้าถึงความสงบทางใจ มันยิ่งยากกว่าหลายเท่า ถ้าส่วนหยาบทำไม่ได้ ส่วนละเอียดทำไม่ได้หรอก คนไหนที่ประเภทรูปแบบที่เป็นอริยะประเพณี สวดมนต์ ทำวัตร บิณฑบาตไม่เอาะครับ ประเภทที่ถ้าหากคิดจะดำเนิน

เขานี้ชี้หน้าบอกได้เลยว่า พวกนี้เอาดีได้ยาก แต่เปลือยยังทำไม่ได้ จะเข้าถึงแก่นได้อย่างไร

ถาม : แล้วพระแก่ล่ะครับ ?

ตอบ : ก็ทั้งหมดล่ะครับ จะหนุ่มจะแก่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากไม่เอาตรงจุดนี้แล้ว จะเอาดียาก หลวงพ่อท่านบอกเลยว่า สวดมนต์ ทำวัตร บิณฑบาต กรรมฐาน เป็นงานของพระ ไม่ว่าแก่จะติดธุระสำคัญแค่ไหนก็ตาม ถึงเวลาว่างธุระนั้นก่อน เพราะนอกนั้นมันไม่ใช่งานของพระ งานของพระอยู่ตรงนี้ แต่ปรากฏว่าสมัยที่ผมอยู่วัดท่าซุงก็มีเหมือนกัน มีหลายองค์ที่ถึงเวลาก็ยังทำงานโน้นทำงานนี้ แล้วก็ไป ขออนุญาตนะครับ เราทำงานร่วมกับท่านอยู่ ขออนุญาตนะครับ ผมขอไปทำวัตรก่อน ท่านก็บอกว่าเป็นแหละวัตร ก็คือไอ้งานที่ท่านทำอยู่ตรงนั้น ก็บอกว่ามันวัตรของท่านครับ แต่ว่าวัตรของหลวงพ่อยูที่โน้นครับ ว่าแล้วเราก็ไปเลย ไม่กลัวท่านโกรธด้วย

ถาม : ถ้าพระอาพาธล่ะครับ ?

ตอบ : คือถ้ามันไม่ไหว ก็สวดมนต์ทำวัตรที่กุฏิ ก็แจ้งให้ท่านทราบเสียก่อน คือมันคล้าย ๆ กับว่า ถ้าเราไม่ได้บอกไป บางทีท่านอาจจะรอ ของผมผมถือเป็นระเบียบเลย ถ้าผมไม่ไหวจริง ๆ ก็ฝากพระไปบอกเจ้าอาวาสเขาว่าไปไม่ไหว ขออนุญาตทำวัตรที่กุฏิ

ผู้มีปัญญา มักไม่ประมาท เมื่อคนส่วนมากพากันประมาท
และตื่น เมื่อคนส่วนมากพากันหลับอยู่
เขาจึงละทิ้งคนเหล่านั้นไปไกล
เหมือนม้าฝีเท้าเร็ว วิ่งเลยม้าแกลบจะนั้น

Heedful among the heedless,
Wide awake among those asleep,
The wise man advances
As a swift horse leaving a weak nag behind.